

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj: 200 holdig --- 15 pengő 500 " --- 30 " Földbirtokosok, bér- 1000 " --- 60 " 15k és uradalmak 2000 " --- 90 " 3000 " --- 120 " ezen felül --- 150 "		Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona. Az egyesületi tanács felügyelete alatt. A szerkesztésért és kiadásért felelős: Buday Barna főszerkesztő. Szerkesztő: Rothmeyer Imre.		Előfizetési árak: a M. kir. földművelésügyi minisztérium által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzettel együtt OMGE-tagoknak: Negyed évre --- 6 pengő Fél évre --- 11 " Egész évre --- 20 " Romániába: Negyed évre --- 300 lel Fél évre --- 600 " Egész évre --- 1200 " Előfizetést elfogad bármely romániai hírlapiroda és könyvkereskedés.	
Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P Egyéb tagok részére évi tagdíj --- 10 "		Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: Aut. 866—01. Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Telefon: Aut. 899—32.		Előfizetőknek: Negyed évre --- 40 pengő Fél évre --- 75 " Egész évre --- 140 " Jugoszláviába: Negyed évre --- 120 dinár Fél évre --- 220 " Egész évre --- 400 " Előfizetést elfogad bármely jugoszláviai hírlapiroda és könyvkereskedés.	

TARTALOM:

- A Szántógéptulajdonosok Országos Szövetsége ünnepsége.
- Az OMGE állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának gyűlése.
- A magyar gazdanép és a rádió. (Szekács Elemér).
- Hollandia mezőgazdasága. II. Tarca. (Fellner Kálmán dr.)
- Milyen a legmegfelelőbb takarmányrépafajta? (Kemény Tibor.)
- A talaj vegyhatásának jelentősége a gyakorlatban. (Pétker Károly.)
- Törvények és rendeletek.
- A gazdatözség köréből. (Tanítsuk a népet! — Kulán István.)
- A termelés segítése. (Klár János dr.)
- Gazdasági előadások a Közteleken.
- Gazdasági egyesületi elnökök és titkárok értekezlete.
- Palkert Alajos búcsúztatása a „Köztelek” társasvárosán.
- Vegyes közlemények.
- Tözsde, kereskedelem.

A Szántógéptulajdonosok Országos Szövetsége nagygyűlése.

(1930 december hó 12.)

Jelen voltak **Waldhoff Frigyes** báró dr. elnök elnökletével **Balázs József** miniszteri tanácsos, a földművelésügyi miniszter képviselőjében, **Hugonnay Károly** gróf műszaki tanácsos, a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében, **Somssich László** gróf, az OMGE elnöke, **Eszenyi Jenő**, **Manninger Adolf**, a szövetség alelnökei, **Balogh István**, **Balogh Péter** dr., **Beke László**, **Beniczky Imre**, **Billege János**, özv. **Biró Albertné**, **Csáky Andor** gróf, **Csernay Ödön**, **Csizmazia Lajos**, **Csókás Ottó**, **Doktorics Benő**, **Domonkos Miksa**, **Domony Miksa**, **Dóry Frigyes**, **Eisenbach Hugó**, **Elek Ferenc**, **Erdős Jenő**, **Ernusz Lajos** dr., **Frey Ernő**, **Frey Ottó**, **Gábor József**, **Gombos Aladár**, **Gosztonyi Andor**, **Gránitz László**, **Greskovich N.**, **Hajdú Géza**, **Hajdú Leó** dr., **Hajdú Sándor**, **Illés Sándor**, **Ilosvay Ernő**, **Ince Lipót** dr., **Kálmán József**, **Kesztyűs Lajos** dr., **Köller Imre**, **Koronty Károly** dr., **Kovács Gyula**, **Kund Ede**, **Lancsariés Alajos**, **László Alfréd**, **László Sándor**, **Léderer Miklós**, **Mártonffy Barna**, **Mázer Ferenc**, vitéz **Mecser Endre**, **Meller Henrik**, **Meller János** dr., **Méry Ernő**, **Osmitz Géza**, **Reithoffer Ödön**, **Rhadák József**, **Ringelmann Béla**, **Schwarz György**, **Sebők Sándor**, **Somló Artur**, **Strászik Andor**, **Szabó Kálmán**, **Szabó Viktor**, **Szalay Pál**, **Szalay Gyula**, **Szász Gyula** dr., **Szabó Richard**, **Szekrényessy Géza**, **Szigeti Pál** dr., **Szilágyi Miklós**, **Takács Ödön**, **Thamm István** dr., **gödényházi Tar Gyula**, **Tótlóssy Géza**, **Uher Károly**, **Uhlárik Béla** dr., **Urbach Antal**, **Vértes Károly**, **Vitéz Árpád**, **Vitéz Győző** dr., **Vörös Imre** és **Weiler István** szövetségi tagok és vendégek, továbbá az egyesületi tisztikar részéről: **Buday Barna** főszerkesztő-igazgató, **Konkoly Thege Sándor** dr. és **Rothmeyer Imre** főtítkárok, **Rege Károly** dr. és **Rédly Gyula** titkárok, **Mike János** főpenztáros, **Láng József** főkönyvelő, **Balta Pál**, **Herodek Sándor** dr., **Dörschug Tibor** segédtitkárok, **Toldy Miklós** fogalmazó és **Kertész Ferenc** gyakornok.

Távolmaradásukat kimentették: **Losonczy Elemér** alelnök, **Barcza Ernő** dr., **Floch Reyhersberg Alfréd** dr. lovag, **Góth László**, ifj. **Herodek István** és **Szabó Gusztáv** dr. szövetségi tagok.

Waldhoff Frigyes báró dr. elnök üdvözlő a földművelésügyi miniszter képviselőjében megjelent **Balázs József** miniszteri tanácsost, a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében megjelent **Hugonnay Kálmán** gróf műszaki tanácsost és **Somssich László** gróft az OMGE elnökét, valamint a szövetség megjelent tagjait és a vendégeket és a gyűlést megnyitja.

Elnöki megnyitó beszéd.

Waldhoff Frigyes báró elnök: A Szántógéptulajdonosok Országos Szövetsége immár 4 évi működésre tekinthet vissza. Az elmúlt esztendőket leginkább az jellemzi, hogy szövetségünk a kezdet nehézségeit leküzdve, a rendes működés terére lépett, amennyiben nem annyira egyes kimagasló problémák megoldásával, mint inkább a szántógéptulajdonosokat érintő mindenféle folyóügyek állandó intézésével kellett foglalkoznia. Amint úgybuzgó előadók jelentéséből majd hallani méltóztatnak, szövetségünk munkája kiterjedt a gépipari, ásványolajkereskedelmi és egyéb érdekeltségekkel való tárgyalásokra, a hatóságoknál — nevezetesen a minisztériumoknál és pénzügyi hatóságoknál való eljárásokra —, de különösen kiterjedt tagjainkkal való levelezésre, szaktanácsok adására és tagjaink egyes-bajos dolgai érdekében való közbenjárásra.

Az elmúlt esztendőben teljesített munkánk ismertetésével nem akarok elébe vágni a hivatalos jelentésnek. Az érdeklődőinkbe tartozó kérdések közül mindössze kettőt óhajtok kiragadni. Az egyik az a jelenleg sokat hangzottatt főfogás,

hogy a traktor munkája a mai árak mellett annyival drágább a fogatos munkánál, hogy már nem érdemes szántógéppel dolgozni, vissza kell térni az ókrós munkához. Nem tagadom, hogy a jelenlegi alacsony állat- és takarmányárak és a konvenció cselédek alacsonyabb munkadíja, most lényegesen olcsóbbá tették a fogatos munkát, viszont az ipari cikkek aránylag még magas maradt árai a gépmunka árát magas szinten tartják. Én nem akarom a mezőgazdasági erőgepeket csak azért védeni, mert rokonszenvezek velük, vagy mert a szövetség elnöke vagyok. De viszont sajnálom, ha ilyen átmeneti jelszavak némely gazdát megtevészténe és arra bírják, hogy traktorját ócska vasba dobja és ezáltal súlyos kárt szenvedjen. Amióta csak mezőgazdasági erőgépekkel foglalkozom, nem győztem eléggé hangsúlyozni, hogy e gépek előnye nem a munka olcsóságában, hanem a munka jobb minőségében és gyorsabb elvégzésében rejlik. Sok, sok számítást láttam már, amelyek egy holdnyi terület felszántásának költségeit iparkodtak megállapítani, fogatos erővel egyrészt és szántógéppel másrészt. Én ezekre soha nem helyeztem nagy súlyt, mert rendszeresen számításon kívül hagyták a legfontosabb tényezőt: azt, hogy mikor és hogyan sikerül a gyakorlatban azt a számítást elvégezni. Nagyban egészben megegyeznek ezek a számítások abban, hogy közepkölti talajon egy kat. holdnak közepmely felszántása kb. 8 pengőbe kerül, kisebb eltérésekkel felfelé és lefelé, hol az egyik, hol a másik szántási eszköz javára. Elismerem már most, hogy a mai árviszonyok mellett a fogattal való szántás talán 7 pengőért is elvégezhető, a traktor szántás talán 9—10 pengőbe, a gőkeszántás talán 11—12 pengőbe kerül.

Igen tisztelt gazdatársaim, aki e különbözetet megütözik és emiatt ki akarja kapcsolni a gépmunkát, az nincsen tisztában az üzemtanál magyarázandó mondva rosszul számít! Mert ezt a holdankénti néhány pengős különbözetet sokszorosán behozza a munka minősége, valamint a munkának kellő időben való elvégzése. Gyakorlati gazda nem fogja tagadni, hogy az ősszel géppel egyenletesen és mélyen felszántott talaj cukorrépből legalább is 10—20 q-val, kalászosokból 1—2 q-val és a többi növényekből is hasonló mértékben többet fog teremni. Ez pedig, az alacsony árakat véve alapul, a terméshozamban holdanként legalább 10—20, sőt 30 pengő többletet jelent, a 2—3 pengő rezsi többlettel szemben. A szántógépek helyes üzemi kihasználását tárgyaló kitűnő tanulmány jelent meg a „Köztelek” ezévi 92. számában **Kempner Ernő** tollából. Aki e téren elméletileg és gyakorlatilag alaposan tájékozódni óhajt, melegen ajánlom, hogy olvassa el ezt a cikket. A szerzőt pedig e helyről legmelegebben üdvözlöm.

Óva intem tehát a gazdaságok vezetőit, ne engedjék magukat hamis számítások által arra vezetni, hogy gépeiket elhamarkodva üzemben kívül helyezze. Mert hiába: a gép a jövő az egész világon és így nálunk is. Aki a gépet mellőzi, az a terméshozam csökkenése folytán tiszteres kárt fog szenvedni és amellett gépei azzá lesznek, aminek ők elneveztek: ócskavassá és az azokba befektetett jelentős tőke kárba vész. Ellenkezőleg, azt a tanácsot adom minden közép- és nagyüzem vezetőjének, foglalkozzék nagyon behatóan gépeinek minél tökéletesebb és sokoldalúbb kihasználásával és fordítson sokszorosan nagyobb gondot gépei jobb karbantartására. Ezek által lényegesen le fogja csökkenteni a gépek üzemi költségét és amellett meg fogja tartani a gépmunka által nyújtott felbecsülhetetlen előnyöket.

Másodszor, igen tisztelt gazdatársaim, meg kell emlékeznem egy olyan tényről, amely mellett nem mehetünk el szóltanul: Az elmúlt esztendő leforgása alatt a magyar gépipar a traktorgyártás terén olyan eredményeket ért el, hogy azokért kötelességzseren a legnagyobb elismeréssel adozunk a magyar vállalkozó szellemnek és a magyar műszak

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

A m. kir. földművelésügyi miniszter, a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértően, mezőgazdasági traktorkezelő tanfolyamok tartását határozta el (m. kir. földművelésügyi miniszter 10.358/1928. II. A. 1. számú rendelete), ennek megszervezésével Budapesten az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, lebonyolításával pedig a budapesti M. Kir. Állami Felsőipariskolát bízta meg.

A legközelebbi

mezőgazdasági traktorkezelő tanfolyam

1931 január 7-én reggel 8 órakor kezdődik.

Jelentkezési határidő 1930 december 31.

A tanfolyamot csak megfelelő számú jelentkezés esetén tartjuk meg.

A részletes tájékoztató lapunk november hó 30-án megjelent 96. számában közöltük.

A tanfolyamra felvett hallgatók a tandíj befizetését és személyazonosságukat igazoló okmányokkal 1931 január 7-én reggel 8 órakor tartoznak jelentkezni a M. Kir. Állami Felsőipariskolán (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8. sz., I. em. 44.).

Budapest, 1930 november hó 26.

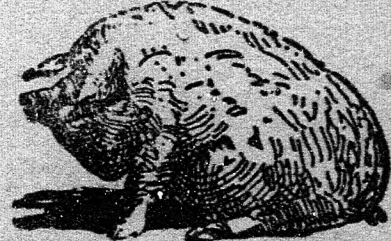
Mutschenbacher Emil dr. s. k.,
az OMGE ügyvezető igazgatója.

Kőbányai bizományi sertéshizlaló-telepünk

beállított sovány sertésekre rendkívül előnyös költséget előlegezi, a takarmányt és az összes hizlalási költséget előlegezi!

Tájékoztató iratokat, ismertetőfüzetet és bejelentőlapokat megküldi

a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezet sertéshizlaló-telepe
Budapest-Kőbánya, X., Szállás-utca 20-22. Telefon: József 392-14
vagy a központ: Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

E szám ára 40 fillér

Mai számunk 14 oldal

tudásnak. A Hofherr-Schranz gyár már évek óta kitűnően bevált egyhengeres nyersolajtraktort, a tökéletesbbítette és immár oly típusokat hozott forgalomba, amelyek az abszolút tökéletességet megközelítik. Ezek a gépek méltán a legnagyobb elterjedtségnek örvendenek a belföldön és kezdnek terjedni a külföldön is. A Győri Vagongyár meglepett benünket az idei traktorbemutatón egy tetszetős, kék típusú benzintraktorról, amely a kisebb gazdák igényeit van hivatva kielégíteni. Nem régen pedig megjelent a Weiss Manfred gyár Csepel nevű 40 lóerős petróleumtraktora, melyről már több oldalról igen kedvező véleményeket hallunk. Arról értesülök, hogy más gépgyárak is foglalkoznak traktorok vagy traktorrészek gyártásával, illetve ezek előkészítésével. Amidőn ezeket az örvendetes tényeket megállapítottam, kötelességem tartom, hogy az érdeklő gazdatársadalom nevében köszönetet mondjak a magyar gépiparnak ezért a teljesítményért. Viszont a magyar gazdák figyelmét felhívom arra a természetesen kötelességükre, hogy ott, ahol a magyar ipar tud megfelelni és jól produkálni — megfelelő árban — ott okvetlenül a magyar ipar termékeinek adják meg az elsőbbséget.

Most, hogy a magyar gépipar már minden tekintetben megfelelő traktorokat és hozzávaló egyéb mezőgazdasági gépeket gyárt, a magyar gazdának nemcsak kötelessége, hanem saját érdeke is azt kívánja, hogy magyar gépet vásároljon. Hiszen bővebben nem kell kifejtenem, hogy minden magyar gyártmányú géppel, amelyet vásárol, magyar munkásoknak, mérnököknek és tisztviselőknél ad megjelölési lehetőséget, akik viszont mind a magyar agrártermékek legbiztosabb fogyasztói válnak. En e tekintetben annyira megyek és teljes felelősségem tudatában arról az előkelő helyről azt állítom, hogy talán néhány kivételen specialis esetől eltekintve — hazafiatlanságnak tartom azt, ha magyar gazda, ha megfelelő minőségű és áru hazai mezőgazdasági gép van a piacon, külföldi árut vásárol és így rontja kereskedelmi mérlegünket.

A magyar gépipar talán nehezebb reánk, amiért mi agráriusok ezek ellenére a külföldi gépek vámiának leszállítását kívánjuk és így látszólag az ő érdekük ellen foglalunk állást. Ismétellen kérem a gyártárt, hogy ezt az állásfoglalásunkat ne tekintse ellenséges lépésnek, vagy éppen hadüzenetnek, hanem csak természetesen érvelemnek. A magyar ipar eddig teljes egészében kihatárolta a magas vámmedélmet és ezáltal a gépek, különösen a traktorok beszerzési ára nálunk olyan magas, hogy mi azt többé nem bírjuk el.

Ha a vámok leszállítása által, vagy akár a gyárosok önkéntes elhatározása folytán, a traktorok, a talajművelő gépek és az alkatrészek ára csökkenni fog és így a gazdálkodási lehetőségeink meg fog felelni — úgy mi magyar gazdák a leszállított vámok ellenére sem fogunk külföldi gépet vásárolni, hanem örömeim fogjuk pártolni a magyar ipart, amely egyáltalán a mi legtermészetesebb fogyasztónk.

Az összes mezőgazdasági érdekképviseletek, az összes OMGE szakosztályok körül talán ez a mi szövetségünk áll legközelebb a gyártárhoz. Epp ezért ebből az elnöki székéből örömeim hajtom meg az elismerés zászlaját a magyar gépipar teljesítményei előtt és nyujtom feléje a testvéri jobbot, mert tantörthatalanul meg vagyok győződve arról, hogy nagy nemzetgazdasági törvények egymásra utadják a mezőgazdaságot és az ipart és mindkettőt csak úgy fogjuk legyőzhetni a mai nyomorúságos helyzetet, ha egymást támogatjuk és egymás kívánásai iránt megértéssel viseltetünk.

Ismétellen kérem e helyről a magyar gazdákat, hogy amennyiben a jövőben mezőgazdasági gépet vásárolni óhajtanak — ha megfelelő minőségű és áru kapható — úgy magyar gyártmányú gépeket vegyenek és ezáltal is tanúsítják annak a hazafias felfogásnak, amely kell, hogy áthatson minden gondolkodó magyar gazdát, aki méltó akar lenni az ezeréves magyar földhöz. (Eljenzés.)

Waldholt Frigyes báró dr. üdvözlése.

Esszenci Jenő alelnök utal arra, hogy a mai súlyos gondok között nincs hasznosabb olvasmány, mint Széchenyi műveit, amelyekre minden tanítása ráillik a mai helyzetre. Ha a „Friedl”-t olvassuk, annak ma is minden szava megszívlelendő, mert tömörülésre buzdít, szót emel a helytelen gazdasági politika ellen és hitet ébreszt bennünk egy jobb jövőben. Mai helyzetünkben is az egyetlen helyes út az összefogás, tömörülés, önszorgás. Ezt szem előtt tartva, az érdekképviseleti és politikai pozíciókba olyan férfiakat kell emelni, akik a közéleti szereplésre rátermettek és alkalmasak a mezőgazdasági tömegek megmozgatására. Ezeknek a követelményeknek telt eleget a Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület, amikor Waldholt Frigyes báró dr.-t elnökévé választotta, tudva azt, hogy ugyanolyan lelkesedéssel és ügybuzgalommal fogja az egyesület ügyeit vezetni, mint amilyen odaadással a Szántógeptulajdonosok Országos Szövetségének elnöki tisztét betölti. Reméli, hogy Waldholt Frigyes báró dr. közéleti tevékenységével továbbra is az eddigiekhez hasonlóan hasznos és értékes szolgálatot fog tenni a mezőgazdaságnak. Köszönti az elnököt abból az alkalomból, hogy a Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület elnökévé választotta meg s közéleti munkásságára Isten áldását kéri. (Eljenzés és taps.)

Waldholt Frigyes báró dr. elnök megköszönte a kedves szavakat és megemlékezést, felkéri Rothmeyere Imre OMGE főtitkár a szövetség előadóját, hogy a szövetség múlt évi munkásságáról szóló beszámolóját tartsa meg.

Beszámoló a szövetség munkásságáról és a gépmunkával összefüggő kérdések jelenlegi helyzetének ismertetése.

Rothmeyere Imre előadó-főtitkár beszámolójának bevezető részében rámutat arra, hogy ma mintegy 6500 darab traktor van a gazdák kezén, ebből mindössze körülbelül 4500 darab van csak üzemben, mert a gépmunka üzemeltetésének magas volta sok gazdát arra késztetett, hogy gépmunka helyett állati erőt alkalmazzon. A szövetség kötelessége tartozó traktorok száma ennek következtében az elmúlt évben mindössze 81-gyel emelkedett úgy, hogy mintegy 3000 darab traktornak a tulajdonosa tagja szövetségünknek.

A nehéz mezőgazdasági viszonyok következtében mindinkább hangsúlyosabb válik a gazdatársadalom panasza a traktorok, alkatrészek és üzemanyagok drágasága miatt. A megroppant anyagi erejű mezőgazdaság állandóan keresi a kivezető utat a jelenlegi szomorú helyzetből. A szántógeptulajdonosok gazdák keresik a mezőgazdasági gépmunka üzemeltetése csökkentésének lehetőségét s mindhangosabban kérnek orvoslást a gépmunka jelenlegi bajaira. Elfogulatlanul megállapítható, hogy ezekre a bajokra, legalább is nagyrésztben van orvosság és ezeken segíteni lehet. Ma már a szükséges parancsszavak ez is követeli. A szántógeptulajdonosok gazdák sokoldalú panaszát bizonyítja az is, hogy ez évben jelentékenyen megsaporodott a tanácsot és közbenjárást kérő levelek száma, amelyek a szövetség irodájába is a gazdaságtervek megvívásáért eljárt. A gépmunka költségeit jelentékenyen befolyásolja a traktorok magas ára. Ennek pedig egyedül oka a hazai traktoripar részére biztosított túl nagy vámvédelem. Egyesületek és megalakulása óta szövetségünk az érvényben lévő vámtervisi életbe lépését óta követeli a traktorvámok csökkentését. Be kell vallanunk, hogy e téren nem sok eredményt értünk el. Az olasz kereskedelmi szerződés egyik kevésbé használt típus vamiját csökkentette a bizonyos fokig, azonban az általánosán vásárolt kisebb típus vamija 100 kg-kint ma is 75 aranykorona. Reménykedve várjuk a magyar-francia kereskedelmi szerződésben eredményt, azonban itt is a traktorvámoknál családós érte a mezőgazdaságot, mert a traktorvámokról egyáltalában nem történt intézkedés. Ismételve

hallottuk azt a kijelentést is, hogy a magyar mezőgazdaság a magyar traktoripar létét fenyegeti a vámok leszállításának követelésével. Ez nem áll. A magyar mezőgazdaság mindig a magyar iparral együtt akar dolgozni, azonban a nehéz és igazán szomorú helyzetben lévő mezőgazdaságotól nem kívánható az, hogy egy hazai iparág kedvéért a termelési eszközöket túlfizesse. A magyar traktoripar a vámvédelmet teljesen igénybeveszi és annak a szintjén tartja az árakat, annak ellenére, hogy a külföldi traktorok vám nélkül is jelentékeny költségdöbblettel tudják csak a versenyt a belföldi gyártmányokkal a hazai piacon felvenni.

A hazai gyártmányok részére nyujtott vámvédelem teljes kihasználását bizonyítja az is, hogy a hazai gépeket külföldön olcsóbban adják. Az angol királyi gazdasági egyesület szeptember hónapban nemzetközi traktorbemutatót rendezett Oxfordban. Az azon résztvevő magyar gyártmányt a bemutatón megjelenő nemzetközi közönség nagy érdeklődéssel fogadta. Nem tagadható, hogy jól esett a sok idegen gépek között a hazai gyártmány helyén a magyar lobogót látni angol földön. Ezért elismerés illeti meg a magyar ipart. Azonban bizonyos megkövetéléssel állapítottam meg azt, hogy a magyar gépek a katológusi ára mindössze 350 angol font volt, ami 9700—9800 pengőnek felel meg. Itthon néhány ezer pengővel drágább az ára. Nem kutatom, hogy mi ennek az aránytalanságának oka, dumping ár volt-e ez, csak azt akarom leszögezni, hogy a magyar traktor külföldön olcsóbban vásárolható, mint itthon. A traktorárakat minden vonalon csökkenteni kell, mert ellenkező esetben a gépmunka a termelés rovására igen erősen vissza fog fejlődni. Reméljük, hogy ebben a kérdésben rövidesen döntés fog történni a mezőgazdaság érdekében.

Ugyancsak igen drága az utánpótlásul szolgáló alkatrészek ára is. Ennek oka két eredőre vezethető vissza, az egyik a magas vám, a másik pedig az, hogy egyes vállalatok túlsokat keresnek az alkatrészen. A mezőgazdaság követelése az, hogy az alkatrészeket a traktorokkal azonos vámtételbe sorozzák. Ez is remélhetően meg fog történni annál is inkább, mert hiszen az utánpótlásra szolgáló alkatrészek vamija, illetve ára, nem befolyásolja a magyar ipar helyzetét.

A mezőgazdaság nehéz helyzetét bizonyítja az is, hogy a gazdák a legnagyobb részben hiteltelben vásárolt traktor árát ma már nem bírják fizetni. Ugyanis az a gazda, aki egy-két évvel ezelőtt traktort vásárolt, 30 pengős buzaár mellett készítette el számítását, ma, amidőn a búzának az ára félre csökkent, annak ellenére, hogy tartozásának felét már kifizette, ugyanannyi buzamennyiséggel tartozik traktoráért, mint amikor megvette. Ugyancsak terheli a mezőgazdaságot az alkatrészekért fennálló tartozások összege is. Szövetségünk állandóan foglalkozott ezzel a kérdéssel, kereste a megoldás lehetőségét. Kivánatosnak látjuk, hogy lépjen érintkezésbe a szövetség vezetősége a traktor- és üzemanyag-érdekeltekkel, hogy a fennálló tartozások kiegyenlítésénél a gazdák részére bizonyos engedményeket, illetve kedvezményeket biztosítsanak.

A gépmunka fejlődésével kapcsolatban előtérben állott a gazdák, illetve a traktorkezeléssel megbízott alkalmazottak technikai ismeretének fejlesztése, vagyis a traktorkezelők kiképzésének kérdése. Egyesületünk a gazdák technikai kiképzéséről már évek óta gondoskodik az intelligens gazdák részére rendezett traktorfolyamokkal, amelyeket a földművelésügyi kormányzat támogatásával évente fejlesztett. A traktorkezelők kiképzése kérdésének rendezését anna kidején a földművelésügyi minisztérium vette kezébe. Összinte elismerés illeti meg a földművelésügyi kormányzatot, ezért, mert ezt az igen fontos kérdést a gazdák között legnagyobbb megelégedésére oldotta meg és ezeket a tanfolyamokat a gyakorlatban felmerült kívánások figyelembevételével állandóan fejlesztette úgy, hogy ma már bátran leszögezhető, hogy ezek a tanfolyamok szakszerűség és a gyakorlati élethez való alkalmazkodás szempontjából felülmúlják az ily irányú

TÁRCA.

Hollandia mezőgazdasága.

II.

A hollandi szövözetkezetek fejlődése a 80-as években indul meg és a mozgalmak kezdetben éppen olyan nehézségekkel kellett megküzdenie, mint más országokban, azzal a súlyosbító körülménnyel, hogy a hollandi gazda még bizalmatlanabb természetű, mint más s így az eszme propagálása nem kis feladat volt. A kiinduló pont a mütrágya, az abraktakarmány, az üzemanyagok egységes beszerzése volt. Az árukat ugyanis nagyon drágán és súlyos kamatfeltételekkel árultotta a magánkereskedelem. A tejtermelés gyors fejlődése a tejszövetkezetek alakulását siettette, az értékesítés is szövetkezeti feladattá vált s így csakhamar a gazdasági élet minden ágára kiterjedt a szövetkezeti hálózat. Szövetkezetek és egyesületek alapítása, szabályzata, szervezete minden szorosabb megköztől mentes, szabad és helyi és tárgyi szükségletekhez képest változtatható. Az 1855-ös egyesületi, az 1875-ös, 1925-ös és 1928-as szövetkezeti törvények megállapítottak ugyan bizonyos kereteket és organizációs formákat, szabályozták az egyetemleges felelősség kérdését, azonban egységes rendszert ezek sem oktroyáltak a gazdaszervezetekre.

Az értékesítő szövetkezetek közül, amelyek bennünket különösen érdekelnek, fontosabbak a vaj-, sajt- és a tojásértékesítő szövetkezetek és a kerti termékek árverési egyesületei. A tejszövetkezeti hálózat kiépülése után együttes értékesítési szervezeteket alapított, ezek legfontosabb feladata az export lebonyolítása. Rendszerint vagy tőzsdé jellegűek, vagy pedig árverésen értékesítik az egyes szövetkezetek által feladott tételeket, ilyen módon az egyes szövetkezetek termékei közt fennálló minőségi különbség is érvényesül. Hogy milyen hihetetlen mennyiségű vaj értékesül a szövetkezetek útján, arra szolgáljon néhány adat: a frieslandi szövetkezet évi forgalma 1360 vagon vaj és 1080 vagon sajt, a maasrichi vajaukcióé 710, a hertogenboschie 270, a rosendaalié 210 vagon. A sajtiszövetkezetek a magánkereskedelem alacsony bevásárlási árai következtében alakultak, pedig a szövetkezeti értékesítés pl. a gouda sajtnál, amely nem gyári, hanem kisüzemben készült áru, nem volt könnyű feladat. A híres roermondai tojás-tőzsdé is hasonlóképpen alakult és hosszú küzdelem után vezethette csak be az egységes csomagolást, a súly szerinti vételt. Az eredmény: 1904-ben a tojás-tőzsdé forgalma 25,000

darab, értéke 4000 pengő, 1928-ban 160 millió darab, értéke 25 millió pengő. Roermond egy ideig még árverés útján értékesítette a feladott árut, ma azonban az üzlet annyira kifejlődött, az árustandard annyira közismert, hogy az eladást nagyrészt távirat és telefon útján bonyolítják le. Ugyamilyen rendszer szerint létesült az arnheimi szövetkezet, amelynek évi forgalma 78 millió és a venlooi, amelynek 37 millió darab.

A legérdekesebb eladási organizációk a kertészeti termékek árverési egyesületei, az úgynevezett Vellingek. Bár a kerti termékek tipustermelése igen nehéz feladat, az egyes kertészek közt dúló éles verseny ellenére mégis sikerült néhány évtized alatt olyan mintaszertu organizációt létesíteni, amely ma évente kb. 230 millió pengő értékű terméket ad el. A Velling eleminte kiállítási helyiség és piac volt, idővel szövetkezetté alakult át, amelynek minden tagja egységes súly, csomagolási típusú árut szállít, amelyet az értékesítő szerv ma már nagyszerű mechanikai berendezéssel ellátott árverési csarnokban igen gyors menében értékesít.

Az értékesítési szövetkezetek titka, hogy a tagok megállapították, hogy milyen eladási mód, milyen organizáció felel meg legjobban egy-egy cikknek és hogy aztán nagy önbizálattal csak típusú árut hoztak nagy mennyiségben a piacra s így odavonzották a nagy fogyasztó államok bevásárlóit. A szövetkezetek egyébként kiterjednek a mezőgazdasági ipar legtöbb ágára, cukor-, burgonyaiszt-, szalmakartonyárai vannak, igen fontos szerepet töltenek be a szövetkezeti biztosítók és természetesen a hitelszövetkezetek is. Utóbbiaknak nagy része volt a hollandi mezőgazdaság gyors fejlődésében, mert a 4-5%-os hitel-arányossággal éppen úgy megteremkenyítette a hollandias földjét, mint az égi csapadék. A mezőgazdasági hitelintézetek betétösszege, amely nagyrészt kibetétből adódik, körülbelül 1 milliárd pengő.

Hollandia képzeletünkben ipari országnak számít, amelynek legfontosabb jövedelmi forrása a közlekedés, elsősorban a hajózás. Késztégetlen, hogy különösen az utóbbi rendkívül nagy jelentőségű, mert a napi hajón forgalmazott árumennyiség 24,000 vagon napi forgalmának felel meg. Frost dr. mindezek ellenére kimutatja, hogy a külkereskedelem és forgalom csak körülbelül 150—200,000 munkáskezelő foglalkoztat, míg a belső piac ellátása aránytalanul több embernek nyujt megélhetést. Hollandia kereskedelmi mérlege passzív: 1928-ban 6,2 milliárd pengő behozattal szemben a kivitel értéke 5,7 milliárd. Érdekés, hogy úgy a kivitel, mint a behozatal legfontosabb tételei a mezőgazdasági termékek, illetőleg szükségleti cikkek. Ebből a jelenségből is, de még inkább a belső piac jelentőségéből megállapíthatjuk, hogy az ország súlypontja a mezőgazdaság. Hollandia a szó legjobb értelmében parasztszág és a lakosság egy további igen tekintélyes része közvetve a mezőgazdaságból él, amennyiben mezőgazdasági cikkek eladásával, illetőleg közvetítésével keresi meg kenyerét. A mezőgazdaság által forgalomba hozott főbb termékek és termények értéke 1928-ban: 120,000 darab ló, értéke 12 1/2 millió pengő, 1,3 millió darab szarvasmarha 610 millió pengő, 3 millió sertés 280 millió pengő, 10 millió darab baromfi 13 millió pengő, 1,5 milliárd darab tojás 200 millió pengő, 2,8 milliárd liter tej 650 millió pengő és kertészeti termékek körülbelül 500 millió pengő értékben. A termelés ellentétélei, a mütrágya-, abraktakarmány-, üzemanyag-stb. szükséglet ugyancsak hatalmas értéket képvisel, érthető tehát a mezőgazdaság fontos közgazdasági pozíciója. A belső piac jelentőségét emeli, hogy a hollandusok szeretik a jó konyhát és különösen a háború óta élelmiszeikre igen sokat költenek. Így a mezőgazdasági termékek 1/3-ét otthon fogyasztják el, ami tekintettel a produkció nagyságára és a lakosság kis számára, igen tiszteltreméltó eredmény.

Míg háború előtt meglehetősen igénytelenek voltak, akárcsak az északi konkurrensaik, addig a háború konjunktúra megtanította őket a jó életre és abból ma már nem szivesen engednek. A kivitel célokat szolgáló piacok centralizáltak, míg a belső piacon felhasználókat egy része pl. tenyészállatok eladására, teljesen decentralizált formában történik. A hollandi agrárértékesítés jellemzője az egyfajta árú nagy tömegben való összegyűjtése és egységes kiejánlása. Érdekés, hogy az eladásra kerülő tömegcikk nagy része voltaképpen nem alkalmas a nagyban való eladásra és csak a gazda kitűnő kereskedelmi érzéke és technikai felkészültsége küzdi le az egységes értékesítés akadályait. A termelőket az aukciókon megnyilvánuló erős minőségi megkülönböztetés is ösztönzi a szebb és jobb áru előállítására. Frost dr. igen szívesen írja le a nagy vásártéren lebonyolított sajtvásárokat, a modern árverési csarnokokban, a villanyóra segítségével lezajló vaj- és tojásaukciókat és a kerti termékek árverését. A mechanizált rendszer nagy előnye, hogy minden felesleges zaj elkerülésével igen rövid idő alatt jelentékeny mennyiségű cseréltetnek gazdát. Az úgynevezett „Botermyn” egy vajtőzsdé, amelyre a szervezetet megalakító tejtűzmekek hetenkint egész termelésüket, vagy legalább annak egy előre meghatározott százalékát felhozni kötelesek. A Myn közvetlen vételi megbízásokat teljesítésére külön agynökök tart, aki egyébként akkor is közbe lép, ha a vásárlók titkos egymás közötti megállapodásból kifolyóan árrombolási jelenségek észlelhetők.

külföldi tanf... a budapesti... meg. Tekintet... három ilyen... foly amán... azo nban ez... is volt, az... megvalósítá... lése. Ez rossz... akik részt... felvehetők. A... ezeket a tanf... kezelésebe... magyar mező... ben rágaszkod... térium hatású... a tanfolyam... a földművelés... folyamokra... mezőgazdaság... legkövetkező... hogy a földm... Ha már a ke... hatáskörét, v... kívánalmakna... térium hatású... Az intellig... anyagát szö... van saját ala... Igen sok se... munkavállaló... minisztérium... részét veszi... külön rende... kívánatos a... irányban, ho... kívetésnél tév... Attérve a m... az üzemanyag... foglalkozik. A... a minőség ker... múlt évi nag... desét meg fog... ságunk felké... hogy a hiva... mennyiségű G... Gépkecsérieti... becslésen a r... azonosság ese... súlyozunk k... olajokat mino... a gazda azon... illeti Szabó G... és Thamm Ist... déssel foglalk... gépkísérletl... rá ne mutassa... állandó sürgel... a gazdatársad... ellen, azonban... céljából nem... szemben retor... Igen drága... az, hogy a cé... az, hogy a tra... sulyu 144 pen... Elhívj jön me... tekinti önköl... az összes té...

A tojásérté... egyesületekbe... amely szétos... nevezett „Pa... den termelő... tott tojást. A... történik, ün... gitják és exp... ják. Az exp... ország részé... Németország... tartalmazó k... kiállítászerü... ami azonban... állítása és az... felfogott egy... Hollandia... áll, amely a... 1/3-ában, Fr... vásárol. Lát... szomszédos... vetlen szöve... korlátlan. A... vek ellenőrz... jó hire csor... sajtra, husr... kerti termé... Hollandia... nagy, mint... Németország... ható. A mez... 150. A drág... egység mag... ság, tovább... A fausti... voltak vala... jelenség volt... is, vagyonsz... és a hábor... amennyiben... tében a lak... लोकос kih... földet, am... eszközött a... nagy össze... kimutatták...

ben kíván részesedni az állam, azt szívesen veszi, járuljon hozzá a veszteségekhez. Megjegyzni még, hogy a fogatos munka, amelyet gazdasági cselédekkel végeznek, semmiestre sem olyan olcsó, amint hangoztatják. Ezt a nézetet az olcsó gabonárák vetették fel, amit a gazdasági cselédek a gazdával együtt egyformán megsínylenek. A vámok leszállításával nem lehet a vámrevízió megvalósítását várni. Régóta halljuk, hogy a mai vámok harci vámok, azonban ez a harc már nagyon hosszú ideje tart és a mezőgazdaság fog elvérezni benne. A széküldésre vonatkozóan megjegyzni, hogy ma, amikor minden tényező az árak leszállításának szükségességét elismeri, egyes szénbányák meg most is ármeletést kívánnak. Meg kell szüntetni azt a burkolt vámvédelmet, amelyben a MÁV tarifa politikájával a hazai szemet részesítik, annál is inkább, mert ezzel a MÁV maga alatt vágja a fát, mert a magas szénárak miatt nem jövedelmez az üzeme.

Elek Ferenc szerint a mezőgazdaság üzemi költségeinek leapasztása nemcsak a mezőgazdaság érdeke, hanem éppen olyan fontos a kereskedelemre és iparra, mert például, ha a szántáshoz szükséges anyagok, ásványi olajok és eszközök mai árát lényegesen nem csökkentik, úgy biztos, hogy egy éven belül a fogyasztás lényegesen apadni fog. Már az idén is megfigyelte, hogy a 6 pengős traktor, vagy a 10 pengős gőzkeszántásnál a takarmánytöbblet olcsóbbodása folytán a fogatos erővel való szántás már akkor is olcsóbbá válik, ha az emellett termelt trágyát, amely értéket képvisel, számításba nem vesszük. A fogatos erővel való szántásnál a gazda forgótökéje is apad, mert az eleven erőt mint üzemanyagot gazdaságában termeli, kiadása tehát kisebbedik. Egy ezer holdas gazdaságnál a megtakarítás mintegy évi 2000 pengő, azaz körülbelül 1/4 vagon búzának felel meg a karbantartás és kenőanyag szükséglet számításba vétele nélkül. Nem akar jóslásba bocsátkozni, mégis szükségesnek tartja az ásványolaj érdekeltsegek figyelmét nyomatékosan a körülmenyre felhívni, hogy használják fel az összes módokat az ásványolajárak lényegesen apasztására. Flóttunk áll a példa a gőzkezelésnél, ahol azt látjuk, hogy a külföldi gőzkezelő ipar a helyi kirendeltségeket leépíti és már ott tartunk, hogy a gőzeke alkatrész pótlása egy üzemre fog járulni a szabad verseny mellőzésével. A kincstári részesedés apasztása hathatós eszköz volna a szántási költségek csökkentésére és a kormányzatnak tekintetbe kellene venni, hogy a zöld hétre összegyűlt agrártársadalomnak általános óhaja ez. A traktorvámok leszállítása egyaránt ipari és mezőgazdasági érdek. A traktor árát és üzemköltségét összefüggésbe kell hozni az állatárakkal és az igaerő költségével. Ha 10 pár ökör ára 12,000 pengő és 10 óras szántási idővel 10 holdat felszánt, úgy ez adja meg a traktorok eladási értékét, annál is inkább, mert a lezaratolt 20 ökröt újra felhízalva, 100 százalékos értéket kapunk vissza, elmentében a négy évig üzemben tartott traktor használati értékével. A gazdasági depresszió, amely árnyékot kiser bennünket lépten-nyomon, több és több gazdaság feloszlására vezet. Mi történik a gazdaságok holt instrukciójával, gépeivel, traktoraival? Az egyes gazdálkodók szétszórva az ország legkülönbözőbb vidékein még azt sem érik el, hogy a gépeket fektetett förtelmes nagy tökének roncsait viszonlíthassák. A kormányzat az akciók nagy részét Budapestre koncentrált, aukciókat létesített; a postatakarékpénztárnál a bizományi értékesítésre beszolgáltatót árukra lombardköcsönöket nyújt. Ideje volna már, hogy a tönkrement mezőgazdaság szánálása céljából a mezőgazdasági gépek eladhatása végett is ilyen aukció telepeket létesítsenek. E kérdés megvitatására és megvalósítására a mezőgazdasági és ipari érdekelttség bevonásával bizottság kiküldését javasolja. Az agrár zászló zöld színe, amely a gazdanapok alkalmából az OMGE székházán leng, neccsak a tábor együttiltét jelentse, hanem kívánja, hogy a zöld szín a remények megvalósítását is jelentse.

Waldholt Frigyes báró dr. bejelenti, hogy Hertelendy Miklós végrehajtóbizottsági tag betegsége miatt a gyűlésen nem vehet részt és felkéri Dörschug Tibor segédtitkár Hertelendy Miklós felszólalása szövegének felolvasására.

Dörschug Tibor felolvassa a felszólalás szövegét, amely szerint:

Hertelendy Miklós, mint a tabi járás mezőgazdasági bizottságának elnöke, a járás közsegeit felkereste és mintegy mezőgazdasági panasznapokat tartott. Az elhangzott panaszok közt a penzdrágaság, a nagy kamat és az azzal járó eladósodás folyamata szerepelt, mint legfontosabb, amely legtöbb helyen a részletfizetésre vásárolt gépek törlesztésére vonatkozott. A gazda célja csak az lehet, hogy hasznossal tudjon termelni. Már most hogy volna ez lehetséges, amikor a termelési eszköz, a gép ára a 30-34 pengős buzaárhoz van kalkulálva és a részletfizetés és a kamat messze túlhaladja a termelési eredményt. Tekintve, hogy a mezőgazdasági gépipar mégis csak a mezőgazdasági termelőt akarja szolgálni, így elsősorban a termelési eszköz árának kell a termelvény árához alakulni. Amikor 650,000 koronás buzaárak voltak, igyekezett a gépipar buzaárlatában, buza-mennyiségben megállapítani a gépek árát, de rögzítette a magas buzaárat úgy, hogy nem egy esetben a vevő háromszor annyit fizetett a későbbi részletekért buzában, mint amennyit a vételnél előirányzott. Itt tartunk most is. Ezért szükséges, hogy eszmecsere folytán úgy alakuljon a helyzet, hogy a gazda és a gépipar is megtalálja számítását. A magas buzaárakhoz kalkulált géparakat a jelenlegi terményárak mellett nem tudja a gazda kifizetni, tehát a következő eszmet veti fel: Például, ha egy traktor ára 10,400 pengő volt, 26 pengős buzaár mellett, akkor az négy vagon búzának felelt meg,

így négy évre elosztva, évente egy-egy vagon buza árával legyen fizethető, mindig a megfelelő évi átlagár szerint. A vámvédelem elegendő kárpótolja a gazda rovására a gépipar, meg a sok alkatrészpótlás is megadja a megfelelő keresetet. Így tehát méltányos a gazdaközönségnek ez a kívánsága. Volna más megoldás is. Még pedig a törlesztés felfüggesztése addig, amíg a mezőgazdasági terményárak az iparcikkek árával egy színvonalra jutnak, azaz amíg a termelés újabb haszonnal fog járni. Amíg ez az állapot bekövetkezik, mérsékelt kamat fizetésével érjék be a gyárak. Semmiestre sem szabad a helyzetnek úgy alakulnia, hogy a mezőgazdasági gépipar a mezőgazdasági termelés piócája legyen. Ma úgy áll a helyzet, hogy a kisgazda, akit traktorvételbe beugratnak és úgy sem tudja kihasználni a traktor teljesítőképességét, attól koldul és a kamat és törlesztés elviszi a földjét is. A középirtok minden bevételét a traktor árának törlesztésére és üzemeltetésére fordítja, egyfelől fizeti a hátralekért a kamatot, fedezeti váltót stb., másfelől pedig leírhatja az értékcsökkenést, mire pedig végleg az övé lesz a traktor, addigra duplán megfizette a mai terményárak mellett az árát és rendszerint óskavas marad a birtokában. Noha elismeri a modern gazdálkodás eszközeinek minden előnyét, gazdáltsaival beszélgetve mégis mindig azt a jó tanácsot hallja, hogy tedd be a traktort a gépszínbe és dolgozz ökörrrel, vagy lóval, mert különben nagyon ráfizetsz. Ha a mezőgazdasági gépiparunknál nem találunk kellő megértésre, akkor csak az marad hátra, hogy visszaterjünk az állati munkához. Az nem hogy cserben soha, megadja a szükséges trágyát, nem válik óskavassá és nem viszi el a birtokot. Ha az agrárbiroknak a mezőgazdasági termelés olcsóbbá tételére irányuló mozgalmá komoly, úgy itt van elsősorban helye a közbelépésnek és arra kéri a szövetség vezetőségét is, hogy a mezőgazdasági gépiparunknál ilyen irányban közbenjárjon, hogy ne mindig a termelő gazda legyen az, aki ráfizet.

Kund Ede a traktorok üzemének drágasága miatt elhangzott panaszok kapcsán rámutat arra, hogy bizonyos esetekben gyakorlati fogásokkal a traktorok üzemében megtakarítások érhetőek el. Már két évvel ezelőtt irt cikkében kifejtette, hogy a fardot olaj bizonyos körülmények között ismét felhasználható és így tetemes megtakarítást lehet elérni. A nyáron át összegyűjtött fardot olajat ülepítés után a tél folyamán minden hátrány nélkül ismét felhasználhatjuk. Az akkor még csak elmélet számba menő nézetet ma már több amerikai kísérlet igazolta és felelítették azt, hogy az olajok elromlása használat közben a tüzelőanyagjal történő ligulással kapcsolatos viszkozitás csökkenésben nyilvánul. A tisztatlanság nem játszik különösebb szerepet, mert a szénrészesek és az esetleges vasrozsda huzamosabb állás után leülepszik. Különben is a vasrozsda nem káros, sőt esetleg hasznos is lehet. Bobizonyosodott, hogy a kenőolaj hozamosabb használata sem jár hátránnyal addig, amíg megfelelő viszkozitása van. Tekintettel arra, hogy télen kisebb viszkozitású kenőolaj használata kívánatos, nincs hátránya annak, hogy a nyáron át összegyűjtött használt olajt, bár viszkozitása csökkent, télen újol felhasználassék.

Nyulvölgyi Osmitz Géza szerint különbséget kell tenni a traktorüzem rentabilitásának elbírálásánál a kis- és nagybirtok között. A kisbirtokon a traktoros szántás nem kifizető és ha a beszerzési ár és üzemben tartás költségei nem csökkennek, a kisembereknek le kell mondani a traktoros szántás előnyeiről és vissza fognak térni az igaerőhöz, a faekéhez. Átlagban az Alföldön 40 kg buza a bérszántás díja holdankint. A mai buzaárak mellett ilyen bérért a szántás ráfizetését jár s a traktortulajdonos kisgazda nem találja megfizetését. A traktorüzem tehát csak ott lehet kifizető, ahol meg van a mód, hogy megfelelő módon kihasználják a gépet.

Döry Frigyes Kund Ede felszólalására megjegyzi, hogy szükség volna gyakorlati eljárásra, amellyel egyszerűen megállapítható, hogy mikor áll be az az időpont, amikor a kenőolaját cserélni kell. Helyesen tartja, hogy a pótrészek vámjának leszállítását a szövetség a vámrevíziótól függetlenül kérje, mert az alkatrészek vámjából befolyó összeg országos szempontból nem nagy jelentőségű, mégis a gazdára igen nagy fontossággal bír és mielőbbi megoldása kívánatos.

Kund Ede: A viszkozitás pontos meghatározása csak körülményesebb eljárással, komplikáltabb készülékek igénybevételével lehetséges. A gyakorlati eljárás alapja az összehasonlítás lehet, amelyet olyan módon kell megtenni, hogy a kérdéses viszkozitású olajat ismert viszkozitásával hasonlítjuk össze. Legcélszerűbb 7-es viszkozitású olajat alapul venni, mert ez az a határ, amelynél az olaj tapadóképesége még megfelelő. Az összehasonlítás csöpögtetéssel, vagy a pohárba öntött olaj rázogatóásával, vagy egyszerűen az ujjak közti tapintással történik, amely módokon összehasonlíthatjuk az olajok tapadóképeségét.

Csáky Andor gróf mindenben egyet ért az elnöki megnyitó beszéddel, csupán azt tartja, hogy azt a gondolatát, amely a külföldi gépek vásárlóinak megbélyegzésére vonatkozik, félre fogják magyarázni. Nem tartja kívánatosnak azt, hogy esetleges téves beállítás miatt a szövetséget bármely hazai kereseti ág ellenségének tekintse.

Vitéz Árpád nem osztja az előtte szóló aggyálát és azt tartja, hogy a gyáraknak kell a gazdaközönség segítségére lenni abban, hogy ne legyen kénytelen külföldről gépet behozni. A karteletkezésre vonatkozóan megjegyzi, hogy itt a legerélyesebb fellépésre van szükség.

Szász Gyula a mezőgazdasági termények és iparcikkek ára közötti nagy aránytalansággal kapcsolatosan megjegyzi, hogy a külföldön már az iparcikkek árában is észrevehető az olcsóbbodás, sőt a külföldi traktorok képviselői közül néhány a külföldi árcsökkenést már átvette és a traktorok árát Magyar-

országon is mérsékelte. Ennek arányában kell csökkenteni az alkatrészek árát is, mert itt az aránytalanság még nagyobb. Ha egyes alkatrészekből állítanánk össze a traktort, 100-500 százalékkal drágábbba kerülne, mint a gyárból szállított gép. A traktoreladásnál a gyárak és képviselők célja az, hogy a gazdák személyében fejstehénre tegyenek szert, akiket az alkatrészvásárlások során alaposan kihasználják. Az alkatrészek vámjának teljes eltörlése nem elég, szükséges, hogy az így előálló árcsökkenést teljes mértékben a gazdaközönség élvezze és a gyárak az alkatrészek árát a kész gépek árához szabják. Amíg a vám eltörlése keresztülvihető lesz, addig is szükséges az alkatrészeknek külföldi árcsökkenését a beiföldön is érvényre juttatni. El kell ismerni, hogy a hazai gépipar ebből a kérdésben előzékenyebb és alighanem ez az oka annak, hogy a gépek ára drágább, amit azonban az összehasonlításnál figyelembe kell venni. A gazdasági üzemből nincs megállás, nem lehet tehát várni a kartellörvény árszabályozó hatására, hanem az energiaszükséglet fedezése terén kutatni kell azokat a módokat, amellyel a külföldtől és a karteletől függetlenül megkaphatjuk magunkat. Azt látjuk, hogy a reparatémelés és szeszgyártás válságban van. A hazai szesztermelésben bő energiaforrás áll rendelkezésünkre, ezt kell tehát kihasználni, mert így az önellátás révén külfölddel mérlegünk is kedvezően befolyásolhatjuk. Mikor azt látjuk, hogy az üzemanyagok ára napról-napra emelkedik és a belföldi szén árát is mesterségesen drágtítják, arra kell törekedni, hogy a mezőgazdaság a szesz motorikus hajtóanyagként való felhasználásával önmaga termelje energiaszükségletét. Kéri a szövetséget, hogy a kérdést napirenden tartsa és lépjen érintkezésbe a szeszgyári érdekeltsegekkel.

Rottmeyer Imre előtte szóló fejtegetéseire megjegyzi, hogy a motalkó-törvény életbeléptekor az egyesület felkérésére tekintették el a motalkók a mezőgazdasági üzemből való kötelező felhasználásától. Akkor ugyanis még nem volt bizonyos, hogy a szesz- és benzinkeverék a gyakorlatban hogy fog bevalni. Kutatta azonban a szövetség és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület műszaki szakosztálya annak a módját, hogy a Kund-féle találmány, amely jóformán tisztán nyers szesz használatát teszi lehetővé a robbanó gépekben, miként volna megfelelő módon alkalmazható. Azonban ez az igyekezet kívül álló okok következtében hiábavaló volt.

László Sándor megköszöni a gyűlés folyamán a magyar gépipart ért elismerést. A magyar gyárpar csupán a mezőgazdaság előlegzett bizalmát igyekezett meghálálni. Nem a gyárparon mulik az árkérdés, mert a ráikat az önköltséghez kell mérni. A külföldi és belföldi árak közötti különbség oka az, hogy a belföldi fogyasztás kicsi és így a hazai gyárak nem bírnak kellő rentabilitással dolgozni. Még ha drágább is a hazai gép, szükséges, hogy a gazdák áldozatot hozva, azt részletfizetés előnyben, hogy a pénz ne menjen külföldre. Az ipar a fizetési könnyítések terén már a végső határig elment. A traktoripar köve van az önköltségi árhoz és nem alkalmazkodhatik a ráfizetéssel járó mezőgazdaság követelményeihez. A védővámot a magyar traktoripar nem használja ki teljes egészében, mert a gazdának, ha magasabb árért is, többet, jobbat és a hazai viszonyok között megfelelőbbet nyújt. Tekintetbe kell venni, hogy az alkatrészek terén is olcsóbb a magyar gyártmány, több anyag van a gépben és nem hagyható figyelmen kívül, hogy a magyar gyár a csekélyebb belföldi szükséglet miatt nem termelhet olyan olcsón, mint a nagy szeriákat gyártó külföldi ipar. Természetesnek találja, hogy a mezőgazdaság igyekszik érdekeit megvédeni, azonban nem szabad felejtetni, hogy az ipar és mezőgazdaság érdeke egybe van kötve és mind a kettő csak úgy boldogulhat, ha megértéssel együtt munkálkodik.

Szász Gyula az előadó szavaira megjegyzi, hogy nem a motalkó használatára vonatkozott fejtegetése, hanem a nyers szesz felhasználásának szükségességére kívánt rámutatni. A gazdák feladata, hogy a technika fejlődését, mint amilyen a Kund-féle találmány is, a maguk részére kihasználják. A motalkóban felhasznált szesz nem értékesül, mint a tisztán nyers szeszrel dolgozó motorban. Eppen ezért ismételtlen kéri, hogy a nyers szesz motorikus célokra való felhasználásának kérdését igyekezzen a szövetség megoldani.

Szávoz Richard rámutat arra, hogy a motalkóban lévő 20% dehidrált szesz drágábbban értékesül, mint a tisztán nyers szeszrel dolgozó üzemnél. A mezőgazdasági nyers terményekből, repából, burgonyából ma nem lehet az ásványi eredetű energia forráshoz hasonló olcsó üzemanyagot előállítani.

Kund Ede kifejti, hogy a földművelésügyi és a kereskedelemügyi minisztérium fennhatósága alatt álló intézetekhez végzett kísérletek bizonyítják, hogy a találmánya szerint átalakított motorok közönséges 90-os szeszrel dolgozva, igen jó eredményeket értek el. A felhasznált szesz mintegy kétszeres áron értékesült, mint a motalkóban. A további kísérleteket az akadályozta meg, hogy a szeszgyári érdekelttség csupán 75 hektoliter szeszt bocsátott 50 filléres áron rendelkezésre, bár még ilyen áron is gazdaságos volt az üzem, több szeszt nem sikerült a mezőgazdaság céljaira biztosítani.

Waldholt Frigyes báró dr. elnök összefoglalva az elhangzottakat, megállapítja, hogy Döry Frigyes terjesztett elő határozott javaslatot a pótalkatrészek vámjának csökkentése érdekében, amelyet Szávoz Richard erre irányuló javaslatával egybevéve kíván az előadó-főtítkár által előterjesztett határozati javaslat 3. pontjaként felvenni. A határozati javaslat 4. pontja Szávoz Richard felszólalása értelmében a szén vasuti fuvardíjának csökkentése érdekében teendő

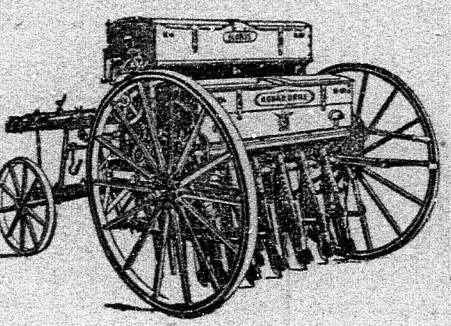
Intézkedés le...
a használt m...
tésére felve...
eladott gépe...
Hertelendy...
szövetség ve...
érdekeltség...
alapján hatá...
határozati j...
indítványok

Reflektál...
köz felszól...
kötelesség...
részletisek...
és a szöv...
árakat leszo...
vagy a gy...
akkor igen...
hazai gépb...
Megköszö...

és á

Jelen vol...
lésével Sor...
Géza, az O...
Zoltán, A...
Baros Imr...
Gyula dr...
Beke Lászl...
Kézúcs Istv...
Pál gróf, I...
Blantz Jen...
Bibó Dezsó...
Bogdán Pé...
Lajos, Csó...
Diner Feré...
Miksa, Dó...
Zoltán dr...
Engel Pál...
László, F...
Fery Sánd...
László dr...
Friedl Lászl...
István, Gá...
Gégy-Wol...
Andor, Gue...
Géza, Haj...
Jakab, He...
Hoyos Mik...
Andor, In...
Jonó, Jesz...
Géza, Ju...
Kaufmann...
Ernő, Ke...
Lajos, K...
Károly ó...
János, P...
Kontlós Gy...
Gyula, K...
pecher S...
István dr...
László E...
Lajos, If...
Lichtman...
Görgy, F...
Ferenc, M...
Mesterhá...
Meller F...
János dr...
Molcsány...
Montagh...
Pál, Ma...
János gr...
Nánási...
Osmitz G...
Oszkár, P...
Pethes M...
Ráth Er...
Rác Gé...

Weiss Manfred Acél- és Fémművei RT.
Ujdonság!
„GLOBUS“
szabadalmazott műtrágyázó egyesítő merítőkanalas
AGRARDRILL vetőgéppel.

Részletes ajánlattal készséggel szolgál!

Agrarglobus
Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Lipót-körút 12. szám.
Távirati cím: AGROBUS — Telefonszám: Aut. 266-81

intézkedés lesz. Ugyancsak fontosnak tartja Elek Ferencnek a használt mezőgazdasági gépek értékesítésének megkönnyítésére felvetett gondolatát, amelyet véleménye szerint az eladott gépek nyilvántartásával a szövetség meg fog oldani. Hertelendy Miklós előterjesztett javaslata értelmében a szövetség vezetősége meg fogja kísérni, hogy a gépjárási érdekeltségekkel érintkezésbe lépjen. A nagygyűlés helyeslése alapján határozatilag kimondja az előadó által előterjesztett határozati javaslat elfogadását, a hozzászólásokban felvetett indítványok figyelembevételével.

Reflektálni kíván még az elnöki megnyitói beszéddel foglalkozó felszólalásokra s megállapítja, hogy a gazdák hazafias kötelességének tartja, hogy a hazai ipart pártolják és előnyben részesítsék. Hangoztatja, hogy a hazai traktorok ára túlmagyas és a szövetség munkássága éppen arra irányul, hogy az árakat leszorítsa. Ha az árak csökkentését a vámszállítással, vagy a gyárak önkéntes árcsökkentésével sikerül elérni, akkor igenis kötelessége a gazdaközönségnek, hogy csak hazai gépet vásároljon, feltéve, ha az minősége is megfelel. Megköszönve az érdeklődést, a gyűlést berekeszti.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály gyűlése.

(1930 december 13.)

Jelen voltak Mesterházy Ernő dr. szakosztályi elnök elnöküléssel Somssich László gróf, az OMGE elnöke, Beliczky Géza, az OMGE alelnöke, továbbá Adám Endre, Andorkó Zoltán, Auspitz György, Ámos Jenő, Badics József dr., Bartos Imre, Balassa György dr., Bauer Imre, vitéz Baskay Gyula dr., Balogh István, Balogh Brunó, Balogh Dénes, Beke László, Bertsch Ottó, Bellus Jenő dr., Beer Henrik, Bezuik István, ifj. Bezuik István, ifj. Bezuik Lajos, Bethlen Pál gróf, Benes György dr., Berger István dr., Békessy Jenő, Blantz Jenő, Bleuer Jenő, Bischitz Sándor, Biró Albertné, Bibó Jenő, Bibó György, Bodor Zsigmond, Borbély György, Bogdán Ferenc, Buday György, Czillinger Kálmán, Czöldner Lajos, Csujka Endre, Csukás Zoltán, Dessewffy Emil gróf, Diner Ferenc, Dirslay István báró, Dlačuch Guidó, Damony Miksa, Dóry Frigyes, Éber Ernő dr., Ebnér Jenő dr., Egyedy Zoltán dr., újnapi Elek Ernő, Elek Ferenc, Elek István dr., Engel Pál, Eszenyi József, Eszenyi Jenő, Fáy András, Fáy László, Farkas Ferenc, Farkas György, Fellner Kálmán dr., Fery Sándor, Fleischl S. Dezső, Fleischmann Rudolf, Fokányi László dr., Förster Lajos, Franciscus József, Fried Ignác, Fried László, Fuchs Leó, Gara János, Gábor József, Gaylhofer István, Gál Lajos, Geist Jenő, Gerényi Jakab, Gergely Ferenc, Gévay-Wolff Károly, Glaser Gyula, Gosztonyi Andor, Grass Andor, Guericke Ernő, Györgyey Adolf dr., Hajdu Aladár, Hajdu Géza, Hajdu Leó, Halmy József, Hannay Aladár, Heizler Jakab, Heizler Pál, Herzfeld Frigyes, Hessenstein Sándor gróf, Hogos Miksa gróf, Holtscher Károly, Holly Sándor, Hónig Andor, Ince Lipót, Inkey Pál báró, Ivánffy Andor, Jakabffy Jenő, Jeszenszky Pál, Jónap Lajos dr., Jurssek Béla, Jurenák Géza, Jurenák Lajos, Jurenák Sándor, Karczag József, Kaufmann József, Kelemen Imre dr., Keller Béla, Kemptner Ernő, Kenessey Béla, Kenessey Miklós, Kiss Ernő, Klein Lajos, Klein Antal, Knefely Ödön, Korda Illés, Korondy Károly dr., Koperniczky Ferenc, Komor Lajos, Komlóssy János, Kohner Adolf báró, Kohner Vilmos báró, vitéz Komlóssy József, Kovács Antal, H. Kovács Gyula, Kovács Gyula, Kövy József, Kövess János dr., Kremzár Pál, Krampecher Szilárd, Kun Miklós, Kunffy Zoltán, Kuska István dr., Kókás József, Lázár Lajos, Landesmann István dr., Léderer Bernát, Léderer Miklós, Lénárd Lőrinc, id. Leopold Lajos, ifj. Leopold Lajos, Lexa Ferenc, Lichtschein Samu, Lichtmann Ferenc, Liptay Béla, Lonkai Zsigmond, Lovász György, Maizler Miklós, Mager Sándor, Mándy Géza, Maucha Ferenc, Manning Adolf, Mándy Aladár, Mányoky József, Mesterházy Sándor dr., Meissner Károly, Meissner Emil dr., Meller Henrik, vitéz Messer Endre, Mészáros Béla, Meller János dr., Mérey Ernő, Miklósy Dezső, Moór Menyhért, Molcsány-Kahlitz Endre dr., vitéz Montaght István dr., Montaght László, Montaght Ákos, Morgós Jenő dr., Möller Pál, Munk István, Nagy Dániel, Nagy György dr., Nemes János gróf, Nemes Gyula dr., Németh Pál, Németh Pál, ajkai Nirnsee Pál, Offner Tivadar dr., Okány-Schwartz József, Osmilt Géza, Oeconomó György, Ötömösy Dezső dr., Ötös Oszkár, Paolitsék Adorján, Pamlényi Béla, Pesthy Béla, Peltes Mihály, Pétery Lajosné, Politzer Bódog, Ráth István, Ráth Endre, Radák József, Ráth József, Rácz Mihály dr., Rácz Géza, Rajki-Tóth Lajos, Reichenbach Béla, Réti György,

Ridácsik Imre, Ringelhan Béla, Rosenfeld Sándor, Rosenberg Mátyas, Róth Ernő, Rulj Géza, Rudnyánszky Ferenc, Sándor-házy Lajos, Sárossy Sándor, Sigray Béla, Schandl József dr., Schreiber Mór, Schneider Lambert, Schrekker János, Schwartz Andor, Schwartz György, Schwartz Gyula, Schultheisz Gyula, Szalay Lajos, Szalay Gyula, Szathmáry Elek, Szántó József, Szász József dr., Szaffka Elek, Szász Gyula dr., Szelezky Iván, Szemző István, Szekrényessy Géza, vitéz Szénássy Lajos, Szegő Miklós dr., Szigeti Pál dr., Szigethy-György László, Szilbiger Gyula, Szluha Aladár, Szmazenka Herbert, Szónyi Dezső dr., Szuszik György, Tahy István, Tállér Ferenc, Takács Ödön, Tausz Iván dr., Torngay György báró dr., Tóth Antal, Thóbiás Gyula dr., Turley Bálint, Törzök Gábor, Trummer Jenő, Turner Dezső, Váróczy Mihály, Varga István dr., Vas Jenő, Vársárhelyi Ernő, Vársárhelyi István, Vécsey Pál, Vermes Márton, Vitál Sándor, Vuchetich György, Waldholt Frigyes báró, Wallner Endre, Weiser István dr., Weegmann Erik, Weisz László, Weisz Lajos, Wellmann Oszkár dr., Wittmann Elek, Wittmann Mihály, Záborszky Géza, Zádor Félix, Zaitsech Artur dr., Zahorán Pál, Zboray Bertalan, Zsivanovits Béla. Továbbá az OMGE tisztikara részéről Buday Barna főszervező-igazgató, Mütschenbacher Emil dr., ügyvezető igazgató, Fabricius Endre b. igazgató, Konkoly Thege Sándor dr. és Rothmeyer Imre főtitkárak, Rege Károly dr. és Rédy Gyula titkárak, Mike János főpenztárnok, Lány József főkönyvelő, Batta Pál, Herodek Sándor dr. és Dörschug Tibor s.-titkárak, Toldy Miklós fogalmazó és Kertész Ferenc gyakornok.

Távolmaradásukat kimentették Lickl Károly társelnök, Baranyovits Rezső, Bulla Sándor, Kemény Szilárd és Nyáry Kálmán szakosztályi tagok.

Mesterházy Ernő dr. elnök melegen üdvözölve a megjelent tagokat, a gyűlést megnyitja és felkéri a felszólalókat, hogy a vita anyagát az orvoslásra alkalmas intézkedések konkrét megjelölésére korlátozzák.

A nehéz gazdasági és értékesítési viszonyok ellensúlyozása az állattenyésztés terén.

Blantz Jenőnek, a szászbecrei uradalom jószágigazgatójának nagysikerű, értékes és igen tanulságos előadását a „Köztelek” lapban később egész terjedelmében közölni fogjuk, ezért itt csak főbb vonásokban, vázlatosan ismertetjük.

Előadásában részletesen és nagy alaposággal foglalkozott az állattenyésztés és állathizálás összes ágaiban felmerülő időszerű kérdésekkel és tanulságos jövedelmezőségi és előállítási költségszámítások alapján igen értékes tanácsokat nyújtott az állattenyésztés szervezése és irányítása terén teendő intézkedésekre nézve. Rámutatott arra, hogy a növénytermelésből származó jövedelem a válságos gabona-értékesítési viszonyok miatt nagy mértékben visszaesett és így a növénytermelésnél jelentkező nagy veszteséget legalább részben az állattenyésztés okosru fejlesztésével és irányításával kell pótolni. A kalászosok területének csökkentése még leginkább a takarmánynövények termelésének fokozott felkarolásával volna lehetséges. Helyesen számított irányítás mellett az állattenyésztésnél és hizlásiánál a mai állatárak mellett még lehet némi jövedelmet elérni és a szántóföld részére legalább olcsó trágyát biztosítani. A juhtenyésztésnél felhívta a figyelmet a fésűgyapjú hosszának fokozására, mert ebben a tekintetben jelentkező hiány teszi szükségessé nagymennyiségű külföldi gyapjú behozatalt. A jövőben nagyobb figyelmet érdemel a juhok tejtermelése, amivel a rossz gyapjúárakat némiképp ellensúlyozni lehet. A mai viszonyok között igen fontosnak tartja szarvasmarhaállományunknak legalább 10%-kal való emelését és minőségi javítását. Nagyobb mértékben kell foglalkozni a növények-állatok, üszök és tünök felnevelésével. A részünkre legfontosabb külföldi piacokon a fiatal hizott marhát keresik, ezért a növényekmarhák hizlálását előtérbe kell helyezni. A tejtermelésnél a mai alacsony tejárak mellett fokozott jelentősége van a tejhozam emelésének, mert csak legalább 3400 kg évi átlagos tejhozamra tehetően tud ráfizetés nélkül termelni. A sertésenyésztésben a világhírű mangalica anyagunk megtartását feltétlenül szükségesnek tartja, mert az elsőrangú zsirsertésnek nemcsak belföldön, de a külföldön is még sokáig lesz piaca. A hussertésenyésztés bevezetésénél számolni kell annak fokozott igényeivel. A lótenyésztés terén az erős gazdasági igazságtelenség áll előtérben. Megfelelő viszonyok között, különösen nagy gazdaságokban megokolt a hidegvérű lótenyésztés felkarolása is. Előadását azzal fejezte be, hogy a legfontosabb teendő az előrelátó intézkedéseknek a legapróbb részletekben is gondos keresztülvitelt. (Hosszantartó lelkes eljénzés és taps.)

Mesterházy Ernő dr. elnök a szakosztály nevében Blantz Jenő jószágigazgatónak igen értékes és tanulságokban gazdag kiváló előadásáért meleg köszönetet mondott.

Hozzászólások.*)

Baranyovits Rezső, az Esterházy hercegi hitbizomány gazdasági főfelügyelője megjelenésében való akadályoztatása miatt javaslatát írásban közölte. Szükségessé tartja olyan intézkedések megtételét, amelyek az állatok és állati termékek értékesítését és kivitelét elősegítik. Szerinte kívánatos lenne, hogy a Magyar Mezőgazdasági Kiviteli Intézet fokozott figyelembe részesítse a számbajövő külföldi piacokat és azok helyzetéről, igényeiről és az elért árakról rendszeresen tájékoztassa a gazdaközönséget. Sajnálatos állapotja meg, hogy a nálunk járt külföldi vevőket sok esetben kellemetlenségek és csalódások érték. Ebben az irányban is a Magyar Mezőgazdasági Kiviteli Intézetnek kellene a panaszokat orvosolni. Igen fontosnak mondja az állat-kiviteli előmozdítását szolgáló adóvisszatérítés emelését, mert ez még sokkal hatásosabb eszköze a támogatásnak, mint a kedvezményes hizlási hitel. Végül javasolja, hogy a Magyar Mezőgazdasági Kiviteli Intézet az OMGE állattenyésztési szakosztályával és az állatkereskedelem kiküldötteleivel karöltve dolgozzon ki egy részletes tájékoztatót a külföld részére hizlatt szarvasmarhák és sertések minőségi típusaira és a külföldi piacok részéről támogatott követelményekre nézve.

H. Kovács Gyula, az előszálási uradalom jószágkormányzója aggodalommal látja, hogy nem sok remény van a mai állatár-színvonalnak hosszabb időn át való fennmaradására. A mai gyapjúárak mellett feltétlenül megokolt az eldurvított posztógyapjas juhászatok visszafinomítása, mert a AAA és AAAA finomságú gyapjúknak, amelyeket csak Magyarország termel, biztos piaca van. Az állattenyésztés irányításánál konzervatívnak kell lenni és nem kell mindjárt az időszerű konjunkturához alkalmazkodni. Tapasztalatai szerint a tinőnevelés kifizetődik, mert a gazdaság különös megterhelése nélkül lehet itt értékgarapodást elérni. A jó mangalicacsértésnek szerte is biztos jövője van. A sertés hizlálás kiterjedtebb bevezetését ajánlja, mert az elérhető hizlási jövedelemre a gazdának nagy szüksége van. Konkrét esetek ismertetése kapcsán rámutat arra, hogy a hivatalosan bejelentendő állatbetegségekkel kapcsolatos zárlatok sok esetben, így pl. lépfenésél, feleslegesen nehezítik meg az állat-kivitelét.

Kemptoner Ernő, az egri káptalan jószágfelügyelője az okosru takarmánytermelés nagy jelentőségét hangoztatja, mert a jövedelmező állattenyésztésnek ez az alapja. Hiába alkalmazunk a modern takarmányozást és az örökéleten vivmányaikat és hiába érünk el ezekkel kimagasló eredményeket, még sem lehet megfelelő jövedelmet biztosítani, ha az állattenyésztésnek olcsó takarmány nem áll rendelkezésére. Sajnálatos, hogy az olcsó takarmánytermelés még elhanyagolt ága a mezőgazdasági termelésnek. Igen fontos, hogy a szántóföldi takarmánytermelésnél azokat a takarmánynövényeket részesítsük előnyben, amelyek kat. holdankint a legtöbb keményítőértéket és a legolcsóbb fehérjét szolgáltatják. Ismerteti az általa végzett takarmánytermelési kísérleteket, amelyeknek eredménye szerint a szentmargitapszatti uradalomban a fehérjeszegény tömegtakarmányok között legnagyobb keményítőértéket, kat. holdankint 35-80 q-t, a cukorrépa adta, kat. holdankint 293 kg emészthető fehérjét, a szegesborsó szolgáltatja. Arra kell törekedni, hogy a szükséges fehérje nagy részét is a gazdaság termelje. Meg van győződve arról, hogy a legtöbb gazdaságban a takarmánytermelés racionalizálása tekintetében még sok a tennivaló.

Szegő Miklós dr. tájékoztatja a szakosztályt, hogy Franciaország Algiréből nem kap elegendő hizott birkát és így állandóan érdeklődik magyar ürük iránt. A svájci piacot bizonytalannak látja, ezért máris csökkent a marhahizlálást. A mangalicacsértés értékesítésénél a verseny nincs annyira kiélesedve, mint a hussertésnél és ezen a téren további előnyt jelent az a körülmény is, hogy mi a tengertermelés határán, a nyugati piacokhoz legközelebb vagyunk. Ezért a sertésenyésztés súlypontjának a jövőben is a mangalicacsértésnek kell maradnia. Nagy jelentőségű támogatás a hizott állat-kivitelnél nyújtott adóvisszatérítés, de, sajnos, annak folyósítása még mindig késik, ami káros bizonytalanságot teremt. Sajnálatos állapotja meg, hogy a nálunk járt olasz kereskedők tájékoztatásával a közvetítő kereskedelem sokszor nagyon visszael. A nagyfontosságú olasz piac megtartása érdekében feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a jövőben az olasz kereskedőket megbízható tolmácsokkal támogassák.

Rulj Géza, a Nemzetközi Állatértékesítő R.-T. vezérigazgatója terjedelmes hozzászólás keretében ismertette állat-értékesítésünk helyzetét és különösen behatóan foglalkozott állat-kivitelünkkel és az annak fejlesztésére alkalmas intézkedésekkel. Rámutatott arra, hogy ma a tulajdonát által előidézett rossz értékesítési viszonyok között a piacok minőségi kívánalmai fokozottak, ezért megfelelő áron csak jó minőségű állatok értékesíthetők.

* Az értékes és tanulságos hozzászólásokat a Köztelek lapban később a lehetőség szerint teljes terjedelemben közölni fogjuk.

NAGY ÁRLESZÁLLÍTÁSSAL
tesszük lehetővé, hogy gyümölcsfáit a rossz gazdasági viszonyok ellenére is

DENDRIN-nel

permetezhesse.

SOTOR hernyóenyv, **AMONIL** kénes permetezőszer is olcsóbb lett.

Gyártja: **KRAUSZ-MOSKOVITS EGYESÜLT IPARTELEPEK R.-T., BUDAPEST, VIII., ÖRÖMVÖLGY-UTCA 8. SZ.**
KÉRJE ÚJ ÁRLAPUNKAT!

szolgálati
Imi R.-T.
P. szám.
Anf. 268-81

ségű vágóállatot lehet elhelyezni. Ezért az állattenyésztés irányításával a felvevő piacok igényeire kell alkalmazkodni. Részletesen ismerteti az Olaszországba, Svájcba, Bécsbe és Prágába irányuló kivitelünket és ezekkel a piacokkal kapcsolatos tapasztalatait és javaslatait. A fogyasztó-piacok igénye ma sok tekintetben megváltozott, így ma már nem kedvelik a túl nehéz, zsíros okrókat. A dunántúli szarvasmarhaanyag általában megfelel a mai keresletnek, de a Tiszántúlon és az Alföldön a szarvasmarhaállomány még igen sok kivánnivalót hagy hátra. Sertéskivitelünkkel kapcsolatban örömmel állapítja meg, hogy mangalica sertésünk verhetetlen minőségű, de hussertésünk a külföldi piacokon egyelőre még lemarad a versenyben. Magyarországnak arra kell törekednie, hogy élő és friss árul helyezzen el a közelben fekvő piacokon. A hizott ürnek jelenleg kedvező piaca van, mert különösen a jó minőségű fiatal ürűt bármikor minden mennyiségben és kielégítő áron lehet elhelyezni. Vágóállatértékesítésünkkel igen fontos körülmény az értékesítés időpontjának már a beállításakor való helyes megválasztása. Ezen a téren feltétlenül szükség volna bizonyos fokú racionalizálásra, mert ezzel mérsékelni lehetne a túlkínálathól származó nagy veszteségeket.

Bischit: Sándor dr. nagybérlő a mezőgazdaság világrkriszisében abban látja, hogy a mezőgazdaság fejlődése nagyon egyoldalú, mert az értékesítés nagyon elmaradt a szervezett ipari értékesítés mögött és ma az a helyzet, hogy a fejlett mezőgazdasági termelésre hirtelen nehezedik a szervezetlen értékesítés. A mezőgazdasági termékeknek nagyobb mértékben való feltakarányozása az állattenyésztés terén is túltermeléshez és az árak letöréséhez fog vezetni. Az állattenyésztés ugyan annyiból kedvezőbb helyzetben van, hogy piacain a világverseny nem érvényesülhet olyan korlátlanul, mint a gabonapiac. Az értékesítési bajok leküzdésére a gazdák szorosabb szervezkedését tartja legeredményesebb eszköznek. Ennekül a mezőgazdaságban nem lehet azt a biztonságot megteremteni, amely a zavartalan termelésnek legfontosabb előfeltétele. Ma már a gazdáknak sem szabad a liberális álláspontjára helyezkedni, hanem követelniük kell, hogy az állami hatalom a mezőgazdaság hiányos szervezést tökéletesítse. Felveti a gazdaszindikátus intézményének a gondolatát, amelynek különösen állatkivitelünkkel és pedig elsősorban a zsírsertéskivittel, továbbá a fejértékesítés szempontjából lenne nagy jelentősége. A tejiacian beállított legutóbbi eseményeket is a szerveztlenségre vezeti vissza. Felkéri az OMGE elnökségét, hogy adjon alkalmat ennek a kérdésnek a beható megtárgyalására.

Holly Sándor, Festetics Tassiló herceg somogyberzencei uradalmanak jószágfelügyelője a növekedésmarhák felnevelésének kérdésével foglalkozott, amelynek kiterjesztését a rossz fejértékesítési viszonyok időszerűvé teszik. Sajnálattal állapítja meg, hogy ezen a téren történik a legtöbb mulasztás. A növekedésk felnevelését általában tavasztól őszig az időjárástól függő legelőre bizzák, a téli takarmányozás alatt pedig gyakran még veszítenek a súlyukból. Gondos tartás mellett a növekedésmarhák felneveléséből a trágya a gazdaság haszna. Annál kedvezőbb alakul a növekedésmarhatartás mérlege, minél értékesebb anyagot tartunk. Kísérletei szerint a saját tenyésztésű tinók átlag jobban fejlődtek, mint a vásárolt tinók, amelyek ezenkívül az első időszakban a legeltetést sem tudják eléggé kihasználni. Télen célszerű a növekedésk felnevelését mérlegeléssel ellenőrizni. A takarmányozás megfelelő, ha havonta darabonként 10 kg-os súlygyarapodást eredményez. Az üszök okserű felnevelése biztosítja a tenyésztési fejlődését, a jó tinóanyag pedig az eredményes hizalás alapja.

Schandl József dr. közgazdasági egyetemi tanár részletesen tárgyalta a juhtenyésztéssel kapcsolatos kérdéseket. Ahol kizárólagos juhlegelő állanak rendelkezésre, feltétlenül megokolt a juhtartás. Fontos, hogy a gyapjuhozam mellett a tej- és hústermelést is figyelembe részesítsük. A gyapju-árak a gyapju finomítására bízhatnak, ezenkívül a fészortimentum arányának növelésével a minőség kiegyenlítésére kell törekedni. Nagy jelentősége van a minőség kiegyenlítésére, ahol fontos tényező az elegendő almózis. A teljhozam fokozása érdekében szükséges az anyák kitűgyeltetése, fehérjedus takarmányozása, továbbá a harmadik hónapban a szoptatás mellett naponta egyszeri kifejtése. Vándor sajtmesterek útján kellene megismertetni a helyes gomolyakészítést. Belterjes tartás mellett előnyös az ikerelés. A piacon a 12-16 kg-os bárányt keresik, de ez, sajnos, szezoncikk. A finomabb gyapjais fajták is adnak jó minőségű ürűt. Ideálisnak tartják a piacon a 8 hónapos, 50 kg-os mezőhegyesi ürűbárányt.

Elek István dr. földbirtokos nagy hibának tartja, hogy a kedvező mezőgazdasági konjunktúra alatt elszoktak a gazdák a számításról. Az állattenyésztés szervezésénél mindenkor a gazdaság viszonyait kell szem előtt tartani. A jövedelmezőségi számításoknál minden állattenyésztési ágat alkotó

elemire kell szétbontani. Ennek az analitikus számításnak a helyességét konkrét adatokkal is igazolta. Részletesen tárgyalta a tehenszám mérlegét, a sertésenyésztésnél is el kell különíteni a tenyésztés, nevelés és hizalás számláját. Így látni, hogy melyik irányban lehet a jövedelmet fokozni. Hozzájárulást azzal fejezte be, hogy a gazda szemé és a „ceruzája” hizlalja a jószágot.

Wellmann Oszkár dr. állatorvosi főiskolai tanár szerint mindenkor az adott viszonyok az irányadók az állattenyésztésnél követendő eljárásokra. Így ahol tenyészjuhokat nem adnak el, ott elegendő a jerke bárányokat csak minden második, esetleg harmadik évben meghagyni. Gazdaságosabbnak tartja nehezebb bárányok eladását, az ürűket viszont nem célszerű 2-2½ éves korig tartani, hanem teletetés előtt, fiatalon kell értékesíteni. Véleménye szerint tenyész-bikákat csak már jó hírnevű nagyobb tenyésztelekben érdemes nevelni. Felhívta a figyelmet arra, hogy a tenyészbikanevelés nagy kockázatának elhárítására a szükséglet és a kínálat összeegyeztetése és a tenyésztők szervezkedése útján kellene megoldást keresni. Az üszök növekedési energiáját 1 éves korig 2-5 kg abrak etetésével jobban kellene kihasználni. A borjúnevelésnél fokozott figyelmet érdemel a leföldözött tej. Rámutatott arra, hogy ahol kevés az alkalmi legelő, megokolt a hussertés tenyésztése, mert jobb takarmányértékessé és ezenkívül a közeli legelőket ez is jól értékesíti. A fogyasztó közönség változott ízlése a hussertésenyésztésnek kedvez. Végül hangoztatta, hogy a sertéseknek a vészsel szemben való ellentárolóképességét nagyobb figyelemmel kellene részesíteni.

Landesmann István dr., a Landesmann Márk és Fiai cég helytagja azokat az intézkedéseket és eszközöket ismerteti, amelyek a szarvasmarhahizalás jövedelmezőségének előmozdítására alkalmasnak ígérkeznek. Szükségesnek látja, hogy a beállításra vásárolt sovány marhák vasúti szállítása kedvezményes díjazás mellett történjék. Ennek különösen a tuszántúli és alföldi gazdák szempontjából lenne nagy jelentősége, mert a főleg dunántúli anyag hizalását részre a hosszú vasúti szállítás nagyon megrágrítja. Kivánatos lenne szerinte évenként hízómarha-kivitelésnek rendezni, amelyek eredményesen szolgálnak az állatkivitel külföldi propagandájának céljait. Ezek után hizott szarvasmarhák külföldi piacra való elmozdítását ajánlja. Sajnálattal állapítja meg, hogy az olasz kereskedők elmaradása következtében a lefejt hizott tehének ára nagy mértékben esett, amihez hozzájárul, hogy Ausztriába is kisebb mennyiségben lehet teheneiket elhelyezni. Ezért célszerűnek tartaná, hogy az Olaszországba irányuló tehénkivitel a kormány a jövőben nagyobb mértékben támogassa. Nagy fontosságot tulajdonít a svájci piacnak és annak állandósítása érdekében célavezetőnek tartaná, hogy a svájci tenyészállatbehozatalukat az odairányuló hizott marhákivitelünkkel hozzák kapcsolatba a svájci tenyész-üzemekkel egyetértésben. Sürgeti az állatkiviteli adó-visszatérítést teljes összegében mielőbbi jóváhagyással, mert tudomása szerint a késedelmes kifizetés következtében sok külföldi kereskedő vásárlási megbízásait a magyar piacon visszavonta.

Inkey Pál báró földbirtokos szerint az állattenyésztés jövedelmezőségét az dönti el, hogy az állatokon keresztül mezőgazdasági terményeinket hogyan tudjuk értékesíteni. Helyteleníti, hogy a tenyészállatnevelés sok gazdaságban öncéllá vált és ezen a téren sokszor nincsenek tekintettel a közérdekre. Megfelelő viszonyok között még ma is megokoltnak tartja a magyar marha tenyésztését, mert jó magyar okrók és tinók iránt mindig van kereslet. Elhibáztatnak mondja a hussertések elterjesztésére irányuló akciót, mert ennek következtében a köztenyésztésben a jó mangalica anyagot is rövidesen értéktelenebb keresztezett állomány fogja felváltani. Állást foglal az ojtóanyagok drágaságával szemben, mert elviselhetetlen teher, hogy egy liter szérumért 150 kg sertés árát kelljen adni. A sertésbetegségek elleni hatóság védekezés népszerűsítése céljából feltétlenül szükséges az ojtóanyagok árának érdemleges leszállítása. A gazdaszindikátus megalapítására felvetett gondolatot helyteleníti.

Bartos Imre, a Saborsky József és Fiai R.-T. igazgatója rámutat arra, hogy Svájc csak akkor nyitja meg határait a magyar hizott marhák előtt, amikor már saját hizott anyagát értékesítette. Helyesül, hogy a svájci tenyészállat-behozatal az odairányuló szarvasmarhákivitelünkkel kapcsolják egybe. A hussertésenyésztésnél kivánatos lenne a vágási eredményt és a hufeldolgozók véleményét is figyelembe venni és azt a tenyész kiválasztásánál érvényesíteni. Állatkivitelünk versenyképességének biztosítása érdekében kivánatosnak tartja a kormány által nyújtott támogatásnak a felemelését. A hussertésenyésztés fejlesztését örömmel látja, hiszen annak idején a nyugati marha bevezetésével kapcsolatos aggodalmak is feleslegesnek bizonyultak.

Vas Jenő örömmel hozza a szakosztály tudomására, hogy az állatkivitelnél megállapított adóvisszatérítés az eddig

kívüti anyag után még ebben az évben teljes egészében folyósításra kerül. Felhívta a figyelmet arra, hogy élő juhok iránt a Magyar Mezőgazdasági Kivitel Intézetnél a külföld részéről igen nagy az érdeklődés.

Vitéz Szénágy János a baromfi-tenyésztés nagy jelentőségét hangoztatta, amit fokoz még az a körülmény, hogy az állattenyésztés többi ágánál kivételi nehézségek vannak. A jövőben előrelátásban csak az elsőrendű gabonát lehet elhelyezni, ezért a visszamaradó nagyobb mennyiségű II. osztályú és csugabona értékesítésére is igen alkalmas a baromfi-tenyésztés kiterjesztése. Ezenkívül a fogyasztó közönség is egyre jobban karolja fel a fehérhús fogyasztását.

Konkoly Thege Sándor dr. főtitkár tájékoztatja a szakosztályt, hogy svájci tenyészállatbehozatalunk lebonyolítása mintaszerűen történik és maga a svájci kormány is teljes elismeréssel és melegeggedéssel nyilatkozott svájci tenyész-állatbeszerzésünk eddigi módjáról.

Mesterházy Ernő dr. elnök a szakosztály nevében az értékes és tanulságos hozzászólásokért hálás köszönetet mond és határozatképpen kimondja, hogy a szakosztály az elhangzott javaslatokkal foglalkozni fog és azok értelmében az illetékes tényezőknél lépéseket tesz.

Más tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berekeszti.

A magyar gazdanép és a rádió.

Irta: Székács Elemér.

Alig pár éve, hogy a hódmezővásárhelyi tanyák között jártamban egyik tanya fölött a rádió anténa sodronyát pillantottam meg. Alig hittem szememnek és meg is kérdeztem a kocsisát, mondván: már ennek a tanyásgazdának is rádiója van? A kocsis a rádió elnevezést úgy látszik még nem ismervén, így felelt: „Ez annak a danológépnek a drótfája, aki a levegőből szödi a kótát!”

Ha megmosolyogjunk is ezt a kiszólást, nem tagadjuk meg tőle, hogy bár népies nyelven, de egészen logikával determinálta az én kocsisom, hogy az a drót milyen célt szolgál s amikor az ugynevezett kultüremberek igen tekintélyes része még ma sem tudja megmagyarázni magának a rezgések esodását, a józan magyar paraszt nem sokat gondolkodik a dolgok eredetén, elfogadja a rádiót is, mint tény, mint Isten adományát s a másik percben már természetesen találja, hogy ha csavar egyet a gépen, ez teljesíti kötelességét és szól.

Talán a magyar falu és a tanyavilág népének ez a veleszületett s a fatalizmussal határos józansága egyik főoka annak, hogy ha sokszor kézzel fogható üdvös utjásokat csak nagynehezen hajlandó elfogadni és gazdálkodása terén alkalmazni, a neki megmagyarázhatatlan csoda hatalmának azonnal meghódolt s ma már különösen a színmagyar vidékeken oly elterjedettségre tett szert a rádió a legegyszerűbb földműves emberek között is, amire alig számíthatunk.

A földművelésügyi minisztérium szakoktatási tanácsa rádióbizottságának ülésén Czvetkovits Ferenc dr. osztálytanácsos, a bizottság előadója december 9-én számolt be nagy alaposággal s minden részletre kiterjedő előadásában azokról a jelentésekről, amelyek arról szólnak, hogy a földművelésügyi minisztérium által rendezett rádiós gazdasági előadások milyen visszhangot keltettek a falu- és tanyavilág gazdanépében, megfelelnek-e ezek a kitűzött céloknak, fenntartandók-e a jövőben s ha igen, milyen arányokban, milyen terjedellemmel és beosztással, melyek azok a kérdések és tudnivalók, amelyekre vonatkozóan felvilágosításokat vár a gazdaközönség, milyen kifogások és észrevételek merültek fel az immár három éven át rendszeresen tartott gazdasági előadásokkal szemben.

Talán nem vétek a hivatali titoktartás ellen, amidőn Czvetkovits osztálytanácsos ur előadásának rövid ismertetésével rámutatok arra az üdvös munkásságra, amit a földművelésügyi miniszter a rádiós gazdasági előadások életbeléptetésével inaugurált s amely előadások után a mezőgazdaság minden ágára kiterjedően gondosan kiszemelt s hivatott előadók szólhat-

„CHINOIN“
Bérgyümölcsösök **NOVENDA** egyesített
eredményei **téli permetezésén**
alapszanak.

Bordói-lébe keverhető, magas kén tartalmu gyümölcsfakarbolineum.
!Egyesített mézkenél és Karbolineum hatás!
Csak egyszeri téli permetezés! Munkamegtakarítás!

Régi eljárás: Uj eljárás:
I. Lomhullás után: 100 liter vízben 2 kg. gálic, 2 kg. mész, 2 kg. SULFAROL. **Lomhullástól rügyfakadásig egyszeri permetezés: 100 liter vízbe**
II. Rügyfakadáskor: 100 liter vízben 10 kg. ENDA. 3 kg. gálic, 2 kg. mész, 8 kg. NOVENDA.

„CHINOIN“ BERGYÜMÖLCSÖSÖK: Dabrony (Zala m.), Oros (Szabolcs m.), Sajókaza (Borsod m.), Recsk (Heves m.), Kalocsa (Pest m.), Felsőméra (Abauj m.), Nyiregyháza (Szabolcs m.) stb.
További bérletekre részletes leirással ajánlatokat korlátolt számban elfogadunk.

„CHINOIN“ **UJPEST**

101.
 tak a falu
 kodás törv
 amelyek m
 alkalmasá
 remébe i
 A földm
 gazdasági
 lól, mezőg
 lól egyébb
 Kélceneve
 köztűt csa
 hogy a ga
 mutat kül
 állapítja,
 kollékkp
 azt tanusa
 szíven t
 összejönn
 hallgatás
 han megt
 nak s ha
 Sok jel
 ségeknek
 tanfolyam
 hód, még
 elcsústi i
 Általáb
 az eddigi
 három el
 ban s he
 a munka
 egy-egy
 is az elő
 denkor
 viszont a
 adások n
 kívánáb
 a kümb
 s inkább
 Ez év
 Időszer
 hónap f
 helyes
 mérésze
 egyebak
 vasárnap
 napon-e
 idejét ig
 kéri tén
 az előad
 nak ad
 legalább
 Általá
 a gazd
 ismert
 lehetősé
 dák. Ut
 tély, ho
 feljebb
 ményei
 gyakran
 viszony
 Több
 s méltá
 toros
 embere
 előfizet
 ják jelle
 Előad
 a mag
 szakien
 adások
 felülm
 A rád
 fejleszt
 művelé
 a mez
 ez a t
 megf
 Teki
 rádióe
 után
 áldoz
 kíván
 telen,
 Ouk
 letébe
 után
 előfize
 ugy
 gazda
 hánya
 ségein
 földm
 Elt
 tési
 gyárt
 rádió
 hogy
 tainé
 mérté
 rádió
 feláll

ben teljes egészében arra, hogy élő juhok Intézetnél a külföld

és nagy jelentőséget mény, hogy az állatok vannak. A jövőben lehet elhelyezni, régi II. osztályú és a baromfitenyésztés is egyre jobban

ajkóztatja a szakmunkáink lebonyolítását kormány is teljes ott svájci tenyész

nevében az értékes szöveget mond és sztyál az elhangzott elmében az illetékes berekeszti.

a rádió.

sárhelyi tanyák a rádió antenna nem szememnek tén: már ennek a kocsis a rádió révén, így felett: aki a levegő-

blást, nem tagad- kelven, de egész- kocsisom, hogy or az ugyneve- része még ma a rezgések e sokat gondol- a rádiót is, mint másikk perben osavar egyet a

g pénekek ez a ros józansága kézzel fogható andó elfogadni a neki meg- azonnal meg- gyar vidékeken legegyszerűbb alig számít-

oktatási tanácsa ts Ferenc dr. december 9-én den részletre ekről, amelyek minisztérium dások milyen világ gazda- zott céloknak, ten arányok- sással, melyek lyekre vonat- önség, milyen tel az immár gazdasági elő-

ellen, ami- dásának rövid munkásságra, os gazdasági s amely elő- gára kiterje- adók szolgál-

t ésén

tezés:

NDA.

od m.)

ST

tak a falu népéhez terjeszthették az okszerű gazdálkodás törvényeit és módjait s azokat az újításokat, amelyek már leszűrt tények és igazságok alapján alkalmasak arra, hogy a kis- és törpegazdaságok üzemébe is bebozsátást nyerjenek.

A földművelésügyi miniszter a vármegyei és járási gazdasági felügyelőktől, a szakoktatási intézményektől, mezőgazdasági kamaráktól, gazdasági egyesületektől s egyéb gazdatestületektől kért véleményes jelentést. Kilenvenkilenc jelentés érkezett be. E jelentések között csak kettő található, amely arról számol be, hogy a gazdaközönség a rádiós előadások iránt nem mutat különösebb érdeklődést, de egyben azt is megállapítja, hogy az illető vidéken a rádió nincs is kellőképpen elterjedve. A többi jelentés egytől-egyig azt tanúsítja, hogy földműves népként az előadásokat szívesen hallgatja, ott, ahol hangszórós készülék van, összejönnek a környék gazdái az előadások meghallgatására, az előadottakat egymás között nyomban megtárgyalják s igen számos tanácsot megfogadnak s hasznosítanak is a gyakorlatban.

Sok jelentéstevő a kisgazdák kívánságaként szükségesnek véli, ha bizonyos tárgykörökből sorozatos, tanfolyamszerű előadások tartatnának könnyen érthető, népszerű modorban adva elő a szükséges elméleti ismereteket is.

Általában az a kívánság, hogy a téli hónapokban az eddigi hetenkénti két előadás helyett legkevesebb három előadást hallgathassanak s a nyári hónapokban a hetenként egyetlen vasárnapi előadás helyett a munkaszünetes ünnepnapokon is hallgathassanak egy-egy szakelőadást, ugyanígy a téli hónapokban is az előadások beosztásánál az ünnepnapokat mindenkor fel kellene előadás tartására használni, viszont a munkanapokon (jelenleg csütörtök az előadások napja) szinte egyértelműen az esti órákra kívánják tétetni az előadások idejét, amíg az a gazda a külső munkákból már hazatért, állatait ellátta s inkább ráér rádiót hallgatni.

Ez év januárja óta havonként egyszer szoktunk „Időszerű gazdasági tanácsadó” címen az illető hónap folyamán végzendő gazdasági munkálatok helyes végrehajtása, az állattenyésztés, kertészet, méhészet, szőlő- és pincegazdaság körébe vágó és egyéb aktuális kérdésekről a hó első csütörtökére vagy vasárnapjára első mezőgazdasági rádió előadást tartani. Az e címen tartott előadások idejét igen sok jelentéstevő feltétlenül vasárnapra kéri tétetni, hogy az érdeklődők feltétlenül ráérjenek az előadást meghallgatni, számosan annak az óhajnak adnak kifejezést, hogy e címen hetenként vagy legalább is havonként kétszer tartanunk előadást.

Általánosan megnyilvánul az a kívánság is, hogy a gazdák érdeklő törvények, rendeletek rádió útján ismertessenek, valamint a piaci árak alakulása felől lehetőleg naponként tájékoztatást nyerhessenek a gazdák. Utóbbi kívánalom fontos voltát alátámasztja az a tény, hogy a legtöbb kisgazda napilapot nem járát, legfeljebb a környékbeli hetilapot olvassa és így terményei, állatai s egyéb termelővényei értékesítésénél gyakran oszaldók, nem lévén kellőképpen a keresleti viszonyok s az árak felől tájékozódva.

Többen panaszkodják, hogy a rádióelőfizetés drága s múltányos volna, ha különösen a kisebb, detektoros fülhallgató készülékek díja, tehát a kisemberek készülékei mérsékeltenek. Ezt a rádióelőfizetők szaporitása érdekében is kívánatosnak tartják jelentéstevők.

Előadottakból napnál fényesebben kiviláglik, hogy a magyar tanya és falu gazdanépének körében a szakismeretek terjesztése a rádiós gazdasági előadások útján a lefolyt három év tapasztalatai szerint felülmutatja az ez intézményhez kötött reményeinket. A rádióintézményt a gazdaközönség megkedvelte, fejlesztését mondhatni egyhanguan kívánja. Földművelésügyi kormányunkra var az a feladat, hogy a mezőgazdasági rádiószolgálatot odafejlessze, hogy ez a fejlődő élet követelményeinek minél jobban megfelelhessen.

Tekintve azt, hogy a földművelésügyi kormány a rádióelőadások megtartása, kinyomatása, füzetek útján való terjesztése érdekében igen jelentékeny áldozatot hozott, ha ezt az intézményt a felmerült kívánalmaknak megfelelően fejleszteni lesz kénytelen, újabb terhek vállalásáról kell utaroznia.

Önként merül fel tehát a helyes megoldás tekintetében az a gondolat, nem lehetne-e a gazdaszervek útján olyan széleskörű propagandát indítani gazdasági előfizetők gyűjtésére, hogy megfelelő siker esetén ugy az eddigi, mint az akciói kapcsán gyűjtendő gazdasági előfizetők rádióelőfizetési díjának egy bizonyos hányada a gazdasági hírszolgálat és előadások költségeinek fedezésére fordítatnék, illetve e célból a földművelésügyi kormány rendelkezésére állana.

El tudom képzelni, hogy ezt a gazda előfizetők gyűjtési akcióját egybe lehetne kötni nagy tömegben gyártott s legmegfelelőbb, egyszerű, egységes típusú rádiókészülékeknek olyan módon való terjesztésével, hogy a készülékek árának amortizációja bebefoglaltatnék az előfizetési díjban, így olyan nem is remélt mértékben lendülne fel gazdanépünk körében a rádió használata, hogy külön gazdasági leadóállomás felállítása is lehetővé válna. Ilyen megoldás mellett

külön hullámhosszal közvelíthetné a stúdió egyéb programjával egyidejűen a gazdákat érdeklő híreket és előadásokat, utóbbiakra az esti órákat is felhasználhatná anélkül, hogy a nem gazda előfizetők részéről a most gyakran előforduló panaszok hallatszanának, amikor kifogásolják, hogy műtrágyázásról és takarmányozási kérdésekről beszél a rádió, az előfizető pedig talán jazz zene mellett szeretne szórakozni.

A gazdapropaganda nagyban emelné ilyen megoldás esetén a rádióelőfizetők számát, tekintélyes összeget juttatna a rádóvállalatnak, amely így nem is hozna áldozatot a gazdaközönségnek azzal, hogy a jövedelemtöbbséget egy hányadával az intenzívebb gazdasági hírszolgálatot, a gazdasági szaktudás terjesztését segítene megfelelő színvonalra emelni.

E megoldásnak előnyét tehát abban is látnám, hogy nem csupán a gazdaközönség használhatná ki intenzívebben a művelődés e hatalmas eszközeit, de az egyetemes kulturális célok szolgálatában álló ez az intézmény maga is nagy lendületet nyerhetne további megérdemelt fejlődése terén, ami mindnyájunknak ószinte megelégedésére szolgálna, akik e nagy fontosságú kulturális intézménynek sorsát szívünkön viseljük.

**NÖVÉNYNEMESÍTÉS
ÉS
VETŐMAGTERMESZTÉS.**

Rovatvezető: Grábner Emil.

**Milyen a legmegfelelőbb
takarmányrépafajta?**

Sok évtizedre menő természetek, keresztezések és nemesítési eljárások eredményeképpen számtalan takarmányrépafajta látott napvilágot és természetesen mindegyik nemesítő a saját fajtájának kiválóságát bizonyítja.

Tény az, hogy ma már rendkívül sok takarmányrépafajta magja van a világkereskedelmi forgalomban és használati értékük nemcsak fajtatulajdonságaikban, hanem természetési és felhasználási lehetőségeikben rejlik.

Tapasztalataink alapján más-más fajtát használunk kötött talajon, vagy könnyű talajon. Beosztjuk azonoskivű gazdasági szükségleteinknek megfelelően a fajtákat aszerint is, hogy a répa felhasználása milyen időpontban szükséges. A hőtermő, de nagyobb víztartalmu, tehát kevésbé fagyálló és hamarabb romló fajtákat kora téli felhasználásra, a szárazabb, kevésbé víztartalmu fajtákat viszont későbbi felhasználásra verjük el.

A magyarországi répamag termesztés mind cukorrépa magban, mind takarmányrépa magban az utolsó évtizedben egészen kiváló produkát. Így a Rabettghe cég cukorrépamag termesztési és nemesítési egyenértékű az eredeti németországiával és egyes nagy uradalmak, így pl. a bánykúti és magyaróvári főhercegi uradalmak, a nagyváradi és egri káptalan, az Eszterházy uradalom, valamint Lengyel Sándor takarmányrépamag termesztési ma már fajtatisztaság és kiegyensúlyozottság tekintetében felveszik a versenyt a legkiválóbb külföldi termesztésekkel. A szakértők, valamint próbatermesztések által megállapított említett tények ellenére, a magyarországi gazdaközönség nagy része ma is igen gyakran ragaszkodik az egyedül üdvözítőnek hitt külföldi olomzárhoz, amelyért mindenkor hajlandó 20-25%-kal többet fizetni, nem a minőségért, hanem a szákon levő olomzárért, amely igen gyakran a kiváló helyföldi minőségeknél 20-25%-kal kisebb értékű minőséget szentesít.

Kézenfekvő tehát az a körülmény, hogy a mezőgazdasági termesztési lehetőségek mai sivar helyzetében mindent el kell követnünk arra, hogy a magyar takarmányrépamag teljes egészében megérdemelt fölényét mind a bel-, mind a külföldi forgalomban minden tekintetben megvédjük.

E célunk elérésére nemcsak a behozatalt kell kiküszöbölünk, hanem az export lehetőségek növelését kell minden erőnkkel fejleszteni.

Hihetetlenül hangzik, de tény az, hogy az export lehetőségek aránylag könnyebbek a belföldi elhelyezésnél, mert néhány környező állambeli, elsősorú magkereskedő cég, mindenkor szívesen vásárolja a már ismertebb termesztési magyar takarmányrépamagvakat, ellentétben a magyar gazdák nagyrészenek megokolatlan előítéletével.

Ha már most azt kérjük, hogy milyenek legyenek azok a követelmények, amelyeket a jó takarmányrépamaghoz fűzünk, ugy természetesen ezeket a követelményeket a már előbb is említett különböző talajviszonyokhoz és felhasználási szükségletekhez kell alkalmaznunk.

Az egész világon legjobban elterjedt, legnagyobb közkedveltségnek örvendő fajta az eckendorfi, amely fajta ma közel 80%-át teszi a takarmányrépamag forgalomnak. Magyarországon ezenkívül nagyon sok vidéken kedvelt a „vörös mammoth”, tekintettel nagy hozamára, azonban ezt a fajtát nagyobb gazdaságok

csak az első téli takarmányzükségleteik fedezésére vethetik, miután nagy víztartalma miatt kevésbé ellentállóképes.

A franciák a „demi-sucré”-re esküsznek, amely cukorrépamagból kitermelt takarmánycukorrépa. Ennek nagyobb cukortartalma azonban erősen a hozam rovására megy.

Az utóbbi két közismert fajta termesztése kötött talajban ezenkívül egyébként is nehéz, miután hosszúra nyúlt gyökereik miatt kötött talajban nagyon nehezen arathatók.

Az eckendorfi takarmányrépának főleg az a nagy előnye a többi fajtával szemben, hogy a gyökereinek lekerekített végződése és a földben lévő kis gyökere folytán, nagyon könnyen szedhető. Kisebb víztartalmánál fogva, egész télen át eltartható.

Az eckendorfi répafajtából, különböző kereszteződései és nemesítési eljárások alapján sikerült a trautzscheni Kirsche-Pfiffelbach magtermelő és nemesítő vállalatnak egy új takarmányrépa fajtát kitermelnie, amelynél az összehasonlító természetek és kísérletek alapján megállapítást nyert, hogy magában foglalja azokat a tulajdonságokat, amelyeket ma minden gazda a jó takarmányrépamag követelményeihez fűz.

Ez a harminc éves kísérletezések alapján kitermelt takarmányrépa fajta, a nálunk is törvényesen védjegyzett és ma már közismert Kirsche-féle „Ideal”, sárga, henger alakú takarmányrépa, amely könnyen szedhető, miután kétharmad része a föld színe felett nő. Összehasonlítások alapján, valamint a legkiválóbb európai szakvizsgáló állomások megállapításai szerint, bő hozama mellett, rendkívül kis víztartalmával biztosítja tartósságát, akár a következő év májusáig is. A többi takarmányrépával szemben aránytalanul nagy cukortartalma révén és vitamindus tápértékével, joggal vetekedik a legkiválóbb erőtakarmánnyal.

A különböző kísérleti intézeteken, Halle, Leipzig, Pilmitz, Hohenheim stb. végzett összehasonlítások alapján megállapították, hogy 11-14%-ig terjedő szárazsági foka van, cukortartalma viszont 7-5%-tól 9-3%-ig terjed, szemben az eckendorfi répa 5-5,5% cukortartalmával.

Miután hozama viszont az eckendorfi répával egyenlő, a használati érték kiszámításakor megállapították, hogy a használati értéknek a szárazsági fok alapján, arányszámokban való kifejezésével, a Kirsche-féle „Ideal” használati értéke 70-6 az eckendorfi 44-2 használati értékével szemben, cukortartalom alapján kiszámított használati értéke pedig 87-5 az eckendorfi 46-6-éval szemben.

A Kirsche-féle „Ideal” répa kitermesztésekor a legmegfelelőbb fajtának megtalálására a legjellemzőbb adat az, hogy a 24 évvel ezelőtti kísérletek alapjául szolgáló 334 anyatorzsból csak négy maradt meg és ma már csak ez a négy tökéletesnek talált törzs képezi a véglegesen kiegyensúlyozott, legmagasabb szárazsági fokú, legmagasabb cukortartalmu, vitamindus takarmányrépának végleges termesztésére alkalmas családját.

Nyolc évi kísérletezés után sikerült a cukortartalom növeléséhez azzal is hozzájárulni, hogy a répa levelzete ne szétágazóan üljön a répa fején, hanem minél jobban összetartva, merőlegesen, amely körülmény révén a répa feje közvetlen és több napsütésben részesül, cukortartalmát fokozva. Számtalan hasonló apróságot tudnék még felemlíteni, amelyek mind hozzájárultak ahhoz, hogy a hosszú kísérletezésekkel továbbtermelésre megtartott családok, amelyekel Kirsche-féle „Ideal” néven védjegyeztek, elérték a legmagasabb használati értéket és magukban foglalják mindazokat a kiváló tulajdonságokat, amelyeket a legjobb takarmányrépamaghoz fűzött követelményként felállítatunk.

Budapest.

Kemény Tibor.

MEZŐGAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Sigmund Elek dr.

A talaj vegyhatásának jelentősége a gyakorlatban.

Gazdáink nagy része, de az elméletileg is képzett, intelligens gazdáink közül is sokan idegenkednek termőföldjük vegyelemzésétől, pedig ma ott tartunk, hogy a gazdának, ha jövedelmezően akar gazdálkodni, meg kell ismerkednie talajának kémiai összetételével és tulajdonságaival is.

Még ezelőtt néhány évtizeddel a talaj vegyelemzését a termőképességéről, a tápanyag visszafogás mértékéről s az egyes gazdasági növények várható terméseredményéről nagyon megbízhatatlanul tájékoztatást nyújtott, ma azonban a talajkémia tudománya a gyermekcipőket levette s hatalmas léptekkel siet a tápanyag-visszafogás és ezzel kapcsolatosan a sikerrel termelhető növények megválasztása terén is a gazda segítségére. Nekünk gazdáknak saját jól fellogott érdekünkben is az a kötelességünk, hogy a talajkémia útmutatásait a gyakorlat számára átvegyük és hasznosítsuk. Ilyen fontos felfedezés a talajkémia a talaj vegyhatása és ezzel szemben a különféle gazdasági növények tényleges terméshozama, valamint a műtrágyaanyagok változó ter-

mésfokozó hatása közötti összefüggés megállapítása. Minthogy ez a felfedezés nem általánosan ismert, azért azt hiszem, nem végeztek felesleges munkát, ha ennek a nagy horderejű kérdésnek az ismeretével foglalkozom.

A termőtalaj vagy közömbös, vagy kisebb-nagyobb mértékben savas, vagy lugos vegyhatású lehet. A vegyhatás kifejezésére a nemzetközileg elfogadott mértékegységet, a pH fokot használjuk; ami tulajdonképpen a talajoldatban lévő szabad hidrogén, illetőleg hidroxil-iónok mennyiségét fejezi ki. A desztillált víz semleges, közömbös vegyhatású, a desztillált viznek s a közömbös talajoldatnak reakciója ezért 7 pH; a savas vegyhatású anyagok pH-ja ellenben 7-nél kisebb, a lugosoké 7-nél, annál nagyobb, minél savanyúbb, illetőleg lugosabb az a közeg, amelynek vegyhatását kifejezni akarjuk. Így tehát gyengén savanyú a talaj, ha pH reakciója 6,0-7,0 között van, savanyú, ha 5,0-6,0 között van, igen savanyú, ha 4,0-5,0 között van, vagy ennél is alacsonyabb, míg a 7,0-8,0 pH reakciójú talajt gyengén lugosnak, a 8-9 pH-sat lugosnak, a 9 pH-n felül levőt igen lugosnak mondjuk.

A talaj vegyhatásának mérésére a gyakorlati gazdák által is nagyon jól használható, egyszerű eljárást dolgoztak ki a kémikusok. A gyakorlati élet követelményeit teljesen kielégítő pontosságú kolorimetrikus vizsgálati módszer az az alapszik, hogy a megvizsgálandó talaj vizes oldatához kevert festékanyag, az úgynevezett indikátornak színe a talajoldat vegyhatásának megfelelően jellegzetesen megváltozik. Ha tehát néhány pernyi üleptetés után a megiszült talajoldat színe a készülőhöz tartozó színskálával összehasonlítjuk, a színskála egyező színű kockájáról a megvizsgált talaj pH reakció számát egy tizednyi pontosságig leolvashatjuk.

Ezzel az egyszerű eljárással talajaink kémiai reakcióját néhány pernyi munkával magunk is megállapíthatjuk. A vizsgálathoz szükséges felszerelés 10-20 drb kémcsőből, 3 fajta indikátorból, bárium-szulfatból és megfelelő színskálából áll, amely bármely műszerkereskedésben olcsón beszerezhető. Az előkészítést úgy végezzük, hogy a vizsgálandó talajból egy gyűszűnyit desztillált vízzel összekeverünk, majd a talaj kötöttsége szerint 2-4 g bárium-szulfátot adunk hozzá, aminek a rendeltetése az, hogy az oldatban lebegő finom kolloid anyagok ülepedését, az oldat megiszulását meggyorsítsa, végül a háromféle indikátor egyikéből (ismeretlen vegyhatású talajoknál a brómtimolkékből; az első vizsgálatnál többé-kevésbé savanyúnak talált talajok ismételt vizsgálatánál a metilvörösből, lugosaknál pedig a komplexből) 7 csep indikátort cseppentünk hozzá, ezzel is jól összekeverjük, néhány percig ülepedni hagyjuk s azután a kémcső felső részén látható megiszult oldat színe a színskála egyező színével összehasonlítva a vizsgált talaj pH reakciószámát leolvassuk. Ezzel megállapítottuk, hogy a megvizsgált talajunk közömbös, gyengén vagy erősen savanyú, gyengén vagy nagyobb mértékben lugos vegyhatású-e.

Lasunk már most, van-e gyakorlati jelentősége annak, hogy a gazda különféle talajainak vegyhatását megismerje s nem mindegy-e az, hogy milyen vegyhatású talajon miként gazdálkodik?

Arrhenius svéd agrogeológus számtalan talajvizsgálattal és termelési kísérlettel kimutatta, hogy a termőtalaj vegyhatása s a termelt gazdasági növény gyengébb, vagy erőteljesebb fejlődése között szabályosan jelentkező szoros összefüggés van. Megállapította s megfigyelésének helyességét kiváló németországi gazdák és hazai agrogeológusaink is igazolják, hogy a gazdasági növények mindegyike csak bizonyos, a növény faja szerint változó vegyhatású talajon diszlik valóban jól s ettől az optimális vegyhatástól eltérő — például a kellelténél savanyúbb, vagy esetleg lugosabb vegyhatású talajon — egyébként teljesen azonos életfeltételek (egyforma talajösszetétel, tápanyagtartalom, struktúra stb.) mellett is csak kevésbé jól tud fejlődni s kisebb termés-hozamot tud adni.

Arrhenius kulturnövényeink optimális talajreakció igényeit a következőkben állapítja meg:

Őzsi buza	6,6-7,7 pH
Rozs	5,0-8,0 "
Cukorrépa	7,0-7,5 "
Svédrépa	5,7-6,7 "
Tarlórépa	4,6-5,5 "
Burgonya	4,5-5,7 "
Zab, Dala	5,5-6,0 "
Zab, Gullregn	5,0-6,0 "
Zab, Klokk III.	4,6-5,5 "
Zab, Fyris	7,3-8,0 "
Tavaszi buza	6,4-7,5 "
Árpa	7,0-7,8 "
Vöröshere	5,7-6,5 "
Lucerna	7,3-8,3 "
Timófa	4,3-5,8 "
Réti ecsetpázsit	5,6-6,6 "
Seradella	5,3-6,8 "
Borsó (Konkordia)	5,6-6,5 "

A szarvasi határban szerzett tapasztalataink is bizonyítják e felsorolt kísérleti megállapítások helyességét és kiegészíthetem Arrhenius adatait azzal, hogy

vizsgálataim szerint a tengeri s 6 pH-s talajokon diszlik legjobban.

Mindezekből a gyakorlatban hasznosítható tanulság kétségtelenül az, hogy ne erőltessük valamely gazdasági növény termelését a számára kedvezőtlen vegyhatású talajon, hanem vagy változtassuk meg a kedvezőtlen vegyhatást esetleg meszezéssel a növény igényeinek megfelelőre, vagy ha ez valamely okból nem lehetséges, hagyjunk feltermelésével és helyette olyan növények termelését karoljuk fel, amelyek vegyhatás iránti igénye talajunk valóságos vegyhatásával megegyezik. Növénytermelésünk ilyen okos szerű szervezésével a gazdaság terméshozamát és jövedelmét eredményét sok esetben nagyon jelentékenyen fokozhatjuk.

Talajaink kémiai reakciójának megismerése rendkívül fontos a hasznos talajbaktériumok élettevékenységének elősegítése végett is. A hasznos talajbaktériumok, amelyeknek termésközpontú áldásos működését azt hiszem minden szakképzett, intelligens gazda ismeri, ha többi életfeltételeik is adva vannak, a gyengén lugos vegyhatású talajokban tudják a legnagyobb munkát kifejezni, míg ellenben az erősebben lugos, vagy a mar gyengén savanyú talajokban életerejük csökken, majd a lugosság vagy savanyúság további növekedésével arányban végül tevékenységük egészen megszűnik. Ha figyelembe vesszük, hogy működésük megszűnése évente kat. holdankint sok esetben 100 kg. salétromvesztéségnél is többet okozhat, be kell látnunk, hogy milyen nagy gyakorlati haszna van annak, ha talajaink kémiai reakcióját időszakonként megállapítva, közömbös, vagy savas vegyhatást mutató talajaink vegyhatását megfelelő mértékű meszezéssel a talajbaktériumok életműködésére újó alkalmasra tesszük. Már ez a haszon egymagában busán megérdemli, hogy gazdaságunk különböző talajainak pH vizsgálatát ne mellőzzük.

Ugyancsak szükség van talajaink vegyhatásának megismerésére akkor is, ha gazdaságunkban a talaj termékeinek fokozására előzetes műtrágyázási termelési kísérletezés nélkül műtrágyákat akarunk alkalmazni. Meg nem eafolható közismert valóság ugyanis, hogy a műtrágyafélék, így többek között a nálunk legnagyobb mennyiségben alkalmazott szuperfoszfát is, nem minden tápanyag-visszapótlásra szoruló talajon fokozza a termést, sok esetben teljesen hatástalan maradhat, sőt egyenesen káros hatást fejthet ki, mert a termést a trágyázatlannal szemben csökkentheti.

Az agrokémia bölcsőkorában ennek a hatástalanságnak, vagy káros hatásnak az okát megadni nem tudunk s csakis a pontosan végzett műtrágyázási termelési kísérletezés eredményéből vonhatunk le megbízható feleletet arra a fontos kérdésre, hogy valamely adott esetben a műtrágyázás helyenvaló-e vagy sem? Az agrokémia mai ismeretköre mellett azonban már a termelési kísérletek szerepköre mindinkább háttérbe szorult, mert biológiai talajvizsgálattal a műtrágya anyagok várható hatásfokát előre megállapíthatjuk. Így tehát a termelési kísérletek feladata csakis a visszapótlásra szoruló tápanyagok legővedelmezőbb adagjának meghatározása marad. Ezenkívül a talaj vegyhatásának, illetőleg a talaj kicserélési reakciójának a fentírt valamivel hosszadalmasabb megállapításával 100%-os pontossággal előre megmondhatjuk, hogy az alkalmazásra kerülő műtrágya a megvizsgált talajon nem fog-e hatástalan vagy káros hatású lenni, amely esetben természetesen a műtrágyázást mellőzni kell.

A savanyú talajokon az ezirányban végzett pontos kísérletek szerint a műtrágya mindig teljesen hatástalan, alkalmazását tehát mindaddig kerüljük, amíg a talaj savanyúságát meg nem szüntettük. Nem ritkán hatástalan marad azonban a foszfor-sav műtrágya is csak gyengén savanyú vagy a közömbös, sőt esetleg az eredetileg gyengén lugos vegyhatású talajokon is. Történik ez egyrészt azért, mert a kénsavas műtrágyák, így például a szuperfoszfát többnyire kőtel, szabad savat tartalmaznak, ami a talaj szabad savtartalmát elég basis hiányában egymagában is fokozhatja, másrészt sokkal inkább azért is, mert tápsóik a talaj egyéb vegyületeivel érintkezésbe jutva felbomlanak s ez uton a végbemenő cserebomlás alkalmával egyes talajokban olyan sok szabad sav halmozódhat fel, ami az eredetileg gyengén lugos, vagy közömbös talajok vegyhatását savanyúvá változtatja. Az eredetileg is már savas hatású talajok savanyúságát pedig olyan nagy mértékben fokozhatja, hogy ebből kifolyóan azok termékenysége a baktériumflóra élettevékenységének csökkenése, vagy esetleg teljes megszűnése miatt hirtelen a trágyázatlan talaj termékenysége alá szállhat, amely esetben tehát a műtrágyázás határozottan kárt okozó lesz.

A talajnak ez a műtrágyázás hatására létrejött úgynevezett kicserélési pH reakciószáma mindig alacsonyabb, mint amekora volt ugyanannak a talajnak műtrágyázás előtti pH reakciószáma. A kettő közötti eltérés egyes talajoknál lényegtelen, ezeknél a műtrágyázás hosszú időn át alkalmas termésközpontú zásra minden hátrány nélkül. Más, látványon teljesen hasonló minőségű talajoknál ellenben a kétféle vegy-

hatás közötti eltérés már egyszeri műtrágyázásnál olyan nagy lehet, ami a műtrágyázás hatástalanságára, vagy káros voltára mutat. Ilyen esetekben tehát a gazdának a műtrágyák alkalmazásáról saját érdekében vagy le kell mondania, vagy pedig — ami magán- és közgazdasági szempontból egyaránt helyesebb — a műtrágyázást megelőzőn, vagy vele egyidejűen a cserebomlások felszabaduló savmennyiség lekötésére meszezéssel elegendő bázisról is gondoskodnia kell. Hogy erre valamely adott esetben szükség van-e, vagy nem, azt a műtrágyázandó talaj kicserélési pH reakciójának meghatározásából tudhatjuk meg, amivel azonban helyesítése miatt ezzel az alkalommal nem foglalkozom.

A fentiekből azt hiszem, bátran leszűrhetjük azt a tanulságot, hogy a termőtalaj vegyhatásának megismerése nem lehet közömbös egyetlen haladni vágyó gazda előtt sem. Tagadhatatlan, hogy ismereteink, e téren szerzett tapasztalataink még hiányosak, de kötelességünk e hiányokat pótló munkával pótolni. Ne várjuk a kérdés teljes tisztázását a talajkémikusoktól. Ők laboratóriumi munkájuk gyümöcséit megmutatták az utat, amelyen haladnunk kell, a szakképzett magyar gazdákra vár most már az a fontos feladat, hogy azt a gyakorlat számára járhatóvá, a maguk javára minél hasznosabbá tegyék. Szarvas.

Petuker Károly.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschenbacher Emil dr.

Az iparfelügyelet kiterjesztése egyes bányákra.

A kereskedelemügyi miniszter 139.427. sz. rendeletével folyó hó 21-én kezdődő érvényvel azokat az ipartelepeket, amelyekben agyagot, homokot, kavicsot vagy palát kereszterületen, azaz értékesítés céljából vagy valamely ipartelep céljaira való felhasználás végett kivánnak termelni, fejteni, az iparhatósági telepengedélyhez kötött ipartelepek közé sorozta és iparfelügyeleti ellenőrzés alá helyezte. A rendelet további részében részletesen előírja a telepengedély elnyerése céljából benyújtandó beadványok kellekeit és a telepengedélyezési eljárást. Kimondja, hogy a termelt anyag zavartalan elszállításának biztosítása végett, amennyiben a körülmények megengedik, két utat kell a bányához vezetni, vagy ahol csak egy út vezetethető, annak két kocsis közlekedésére és kiterésére elég szélesnek kell lennie.

A gazdaközönség köréből.

Tanítsuk a népet!

Amióta a magángazdaságok, valamint közzgazdaságunk egyensúlya megbillent, általános lázas tevékenységet tapasztalunk a válság enyhítése céljából a társadalomnak ugyszólván minden rétegénél. Ebben a folyamatban a társadalmi osztály-ellentétnek a közös bázis nyomozású hatása alatt helyenkint hova-tovább jobban és jobban kiegyenlítődnek. Főképp ennek a körülménynek felismerése s ennek képosan az ország gazdasági jólétének érdeke érlelte meg bennem azt az elhatározást, hogy felszólítom gazdátársaimat, siessenek segítségére mezőgazdaságunk kultúrászonvonalának emelésében a kormányhatalomnak olyan módon, hogy minden ellenszolgáltatás nélkül ajánlják fel a téli hónapok alatt a kisgazdák szakoktatása céljára szolgálataikat.

A kisgazdatársadalom szakoktatását én két télen keresztül gondoltam és pedig a földművelésügyi kormány, a Mezőgazdasági Kamarák, avagy az OME közreműködésével összesen öt hónapon át, amely idő alatt Magyarország kisgazdaközönségének ismeretét a birtokos társadalom, valamint az intézői ker bevonásával gyakorlati irányban és nagy mértékben ki lehetne szélesíteni. Sok helyen tapasztaltam az elmúlt esztendő folyamán, hogy a birtokos osztály saját elhatározásából is tart a gazdáknak sorozatos előadásokat, esetleg a hallgatóság kifejezett kívánságának megfelelően. Ha már most a gazdáknak amugy is meglévő készséget az illetékes tényezők kihasználnák és azt az értékes energiát, amely ilyen módon rendelkezésre áll megfelelő tervezet szerint, a falu mezőgazdasági kultúrájának szolgálataiba állítanák, ugy nincs kétségem aziránt, hogy a mezőgazdasági kultúra terén várható rendkívüli előnyök mellett ennek az akciónak abból a szempontból is jelentősége volna, hogy közelebb hozná a magasabb intelligenciájú birtokos osztályt, valamint a gazdatisztit kart a kisgazdaközönséghez s ezzel eloszlatná azt a bizalmatlanságot, amely némely helyen még ma is kifejezésre jut a nadrágos ember iránt.

Bár az idő most már kissé előre haladt, még sincs kétségem aziránt, hogy ha a szervezési munkalatoakat azonnal megindítjuk, még a tél folyamán meg lehetne kezdeni a gyakorlati gazdai tanfolyamokat. Kétfoldozott tanfolyam program éppen elég bőven áll a kormány rendelkezésére. A helyiségi kérdése annál kevésbé okozhat gondot, minthogy a használatban lévő nagyszámú és déután 4 órától szabad iskolákon kívül, számos, rendelkezésre áll az ország különböző részein 96 egészen új benépesítetlen polgári iskola is. Ugy, hogy a kormánynak anyagi

ajdózatot val
szükségletén
fedezése célj
Az a tudat
az mentette
idején az or
ébredt nála
mint az int
jövője érdek
Miskolc.

Olyan eg
egész, mint
is 18. Enn
annyit jele
gazdaságon
szántóföldie
folyóitának
fedeztetül p
felesleget
bevétele ebb
Pontoson
bevétele. Ho
mellett a m
tását, az m
nem nagy
Semmit se
termelési se

A magya
végveszede
támogatás
E pillan
segítségrel
után, amit
tűnik, hogy
meke. Gye
elgondolási
apja nevé
név nem v
hez. Kicsit
boletta fia
Nagy cip
Hadú kis
pár azok k
szoritják. M
akarásnak,
meg, hogy n
ját szolgálja
adóterhekb
adója rend
hogy szóná
Nagyon
igy sem, v
létsnek ezer
tételéig kel
lett (mert,
adóbehajlá
addig ez a
szépséghí
mint friss
testbe. Mit
rendeztetle
nünk és k
gazdaságn
a mezőgaz
módzerek
napvilágot.

A napila
ság felsze
azonban e
szándék, a
mij a bole
köztudat
hogy itt m
megy rá, a
deket nyul
miatti a gaz
nek. Azt, h
a mezőgaz
látják be,
„10,000 ho
nak bizony
sági viszon
segíteni ak
bizonyos a
segítés se
Rövid fel
sülés, de n
beteg szerv

A magya
hetente ül
alakít és n
többnek p
sel, néma
kal. A ma
tírelemre,
de ha meg
erejét, ma
órája az
gazdasági

eri műtrágyázásnál... gyázás hatástalan... Ilyen esetekben... alkalmazásáról saját... vagy pedig — ami... tól egyaránt helye... n, vagy vele egy... baduló savmennyi... dő bázisról is gou... mely adott esetben... műtrágyázandó talaj... határozásából tud... zszűke miatt ezzel

áldozatot valójában mindössze az előadók szakkönyv-szükségletének s a tüzelőanyag szükségletének a fedezése céljából kellene hoznia. Az a tudat, hogy Magyarországot a multban mindig az mentette meg, hogy benne a legnagyobb válságok idején az ország apraja nagyja összefogott, bizalmat ébreszt nálam aziránt, hogy a birtokos éppen úgy, mint az intézői kar törekedni fog az ország jobb jövője érdekében szellemi erejét is a hazáért áldozni. Miskolc. Kulán István.

A termelés segítése.

Olyan egyszerűnek és természetesen tűnik az egész, mint maga az egyszerűség. 6x3=18, 2x9 az is 18. Ennyi az egész. Ez a kis számtan pedig annyit jelent, hogy a bajba jutott magyar mezőgazdaságon segíteni úgy lehet, hogy a kilencommilliónyi szántóföldterületre, kataszteri holdankint 2 pengőt folyósítanak (a kiadás erre összesen 18.000.000 pengő), felezetül pedig erre a hárommillió métermázsza buzafelesleget 6 pengő ársi adóval terhelik meg (a bevétel ebből összesen szintén 18.000.000 pengő).

Pontosan egyezik a számítás. A kiadást fedezi a bevétel. Hogy aztán emellett a termelési segítség mellett a magyar gazda is meglegeljen majd a számítását, az más kérdés. Sajnos, a helyzet az, hogy nem nagyon szabad semmiben sem válogatnunk. Semmit sem kritizálunk, amit úgy hívnak, hogy termelési segítség.

A magyar mezőgazdasági termelés rentabilitása végveszedelemben van, minden segítség jó, minden támogatás kell. Nincs idő a válogatásra.

E pillanatban még nem is ismerjük a termelési segítségről szóló törvény végleges szövegét, de azok után, amit róla a napilapok közöltek, rögtön szembetűnik, hogy az újszülött a boletta törvénytelen gyermeke. Gyermeke, mert egy hus, egy vér vele, azonos elgondolási hibáiban. Törvénytelen pedig, mert nem apja nevét viseli, ami szerencse is, mert a boletta név nem volna nagy ajánlólevél fiatal induló életéhez. Kicsit népszerűtlen lett az idők folyamán. Tehát boletta fia Termelési Segítség maholnap elindul utjára. Nagy cipőben kis fiú.

Hadd kísérelje egy pár aggódó megjegyzésünk, egy pár azok közül, amelyek a magyar mezőgazdaságot szorítják. Mindenekelőtt tarthatatlan módja a segíteni akarásnak, amely immár most másodsor nyilatkozik meg, hogy minden segély elsősorban az adóbejárat célját szolgálja. Kétségkívül nagy könnyítés, ha a mázsás adóterhekből leírnak, de az, hogy mindenkinek az adója rendben lesz, még nem fogja azt jelenteni, hogy szénája is rendben van.

Nagyon sok magyar gazda tart ott, hogy adót így sem, úgy sem nagyon tud fizetni, tehát a segítségek ezen túl a tényleges rentabilis termelés lehetővé tételéig kell nyulnia. Amíg a segítség főgondolata mellett (mert, hogy akarunk segíteni, ez kétségtelen) az adóbejárat mellékgondolata is helyet fog foglalni, addig ez a segítség mindig inkább fog hasonlítani egy szépségflastrom felragasztásához a haldokló arcára, mint friss egészséges vér átömlesztéséhez a beteg testbe. Mit használ a gazdának a rendezett adó, ha rendezetlen tartozása felülír? Bármennyire is köszönünk és kérnünk kell minden juttatást, amit a mezőgazdaságnak szánnak, számolni kell azzal is, hogy a mezőgazdasági élet nehezen tűri el a mesterséges módszereket, még ha legjobb akaratból is látnak azok napvilágot.

A napilapok állandóan tárgyalják a mezőgazdaság felségelvezéséről szóló tanácskozásokat, sajnos, azonban ez a segítség, bármennyire meg is van a szándék, a kormánytól csak papíron marad s azalatt, míg a boletta átadja helyét a termelési segítségnek, a köztudatba mindjebb belefészkel magát az a hiedelem, hogy itt minden pénz a mezőgazdaság talpraállítására megy rá, amelynek minden hónapban egy nemzeti ajánldókat nyújtanak át bolettaban, vagy más formában, amely miatt a gazdasági élet főbb ágai segítettül sanyiódnak. Azt, hogy ennek az ország gazdasági életének a mezőgazdaság a tengelye, csak nagyon kevesen látják be, viszont a demagógia kezében minden „10.000 holdasnak” adott segély igen jó útkártyának bizonyul. Kétségkívül európaszerre súlyos gazdasági viszonyok között élünk. Könnyebb kritizálni a segítő akarat, mint segíteni tudni, de kétségkívül bizonyos az is, hogy sem a boletta, sem a termelési segítség sem több egy költséges kábító injekciónál. Rövid felfrissülés, drága felfrissülés, kevés felfrissülés, de mindegyik otthagya ártalmas bélyegét a beteg szervezeten.

A magyar gazda türelmes, nem üt lármat, nem rendez hetente ültakozó nagygyűléseket, nem konspirál, nem alakít és nem buktat, nem jön Pestre tüntetni (a legtöbbnek pénze sincs rá), hanem csendes erőfeszítéssel, néma türelemmel dolgozik és birkózik a bajokkal. A magyar földnek átható ereje van. Megtanítja türelemre, beletörődésre, de kitartásra is gazdáját, de ha még sokáig kell tengődnie, injekcióból venni erejét, maholnap javarésze elpusztul. Utótt az utolsó órája az olcsó pénznek, a hosszú lejáratú mezőgazdasági hitelnek, az amortizációs jelzálogkölcson-

nek és főleg a piacszerzésnek, hogy a köröskörül lezárt vámsorompók és a vánháború folytonos teleltalálatai helyett lehetőséget kapjunk arra, hogy a gazda verejtékéből érték váljék. Klár János dr.

Gazdasági előadások a Köztelken.

Az OMGE téli gazdahete alkalmából december hó 12-én és 13-án kiváló szakemberek tartottak gyakorlati gazdasági kérdésekről előadást.

Az előadások jelen voltak: Székács Elemér és Beliczey Géza OMGE alelnökök előktele alatt: Somssich László gróf, az OMGE elnöke, Armos Jenő, Auspitz György, Balázs Arthur, Badics József dr., Balogh Brunó, Balogh Ferenc, Balogh Dénes, Balogh István, Balogh János, Ballenegger Róbert, Barcza Lajos, Bauer Imre, Beliczey Géza, vitéz Baskay Gyula, Bekke László, Beniczky Imre, özv. Bró Albertné, Bró Gyula dr., Biró Sándor, Bischofs Sándor, Bittera Miklós dr., Blantz Jenő, Bodor Zsigmond, Bogdán Ferenc, Braek Ignác, Czillinger Kálmán, Csányi József, Csernák Kálmán, Darvai Dénes, Debrezenci Sándor dr., Dlačny Guidó, Doby Géza dr., Doktorics Benő, enesei Dornér Béla, Dóry Frigyes, Ébner Jenő, Elek Ferenc, Elek István dr., Erdélyi László, Eszenyi Jenő, Forogó N., Forgas Ferenc, Fekete Béla, Felner Kálmán dr., Fährndruk Vilmos, Piló János dr., Fleischer S. Dező, Fleischmann Rudolf, Fodor Gyula, Forrai József, Förster Lajos, Friedl Ignác, Friedl László, Friedl Ödön dr., Gaerucke Ernő, Gayl-hoffer István, Geiger Jenő, Gergely Ferenc, Gevay-Wolf Károly, Grenzer Béla, Gröföts Gábor, Gosztöny Andor, Götény Imre, Győrogye Adólf és neje, Halács Agoston dr., Hajdu Géza, Hajtó Frigyes, Hangai Szabó Barna, Halmy József, Havassy Géza, Hessestein Sándor gróf, Hérics-Tóth Jenő, Holtscher Károly, Helly Sándor, Horváth Géza, Husz Géza dr., Illés Sándor, Ivánffy Andor, Ince Lipót, Jakab Rezső, Jakabffy Gyula, Jakabffy Jenő, Jeney István, Jeszenszky Pál, Jónap Lajos dr., Józsay Elemér, Jurenák Lajos, Kárczay József, Kékmen Imre dr., Keller Béla, Kerpely Antal, Kesztviny Lajos dr., Kokas József, Komlósy János, Kopernick Ferenc, Korda Illés, Korondy Károly dr., H. Kovács Gyula, Krolpp Hugó, Kun Miklós, Kunffy Lajos, Kunffy Zoltán, Kürti Dező dr., Legány Ödön, id. Leopold Laos, ifj. Leopold Lajos, Leza Ferenc, Liptay Jenő, Lichtschein Samu, Loeckai Gyula, Lonkai Zsigmond, Ludwig Alfréd, Mágocsy-Diets Sándor dr., Mándy Aladár, Mándy Géza, Mayer Sándor, Manninger Adólf, Mátyássy Gyula, Mancha Ferenc, Meeser Endre, Meisner Károly, Meller Henrik, Mérey Ernő, Mesterházy Ernő dr., Mesterovics Iván, Mészáros József dr., Nagy Dániel, Nagy György dr., Nány Antal, Nemes János gróf, Németh Pál, Okányi-Schwarz József, Ország Sándor dr., Oeconomo György, Ötvös Oszkár, Ottonyos Dező dr., Paményi Béla, Pavicsok Adorján, Pausfeich Oszkár, Prack László dr., Rácz Mihály dr., Ráczboly Ferenc, Radák József, Ráth József, Ringelmann Béla, Rosenbaum Rudolf, Rosenberg Mátyás, Rosenberg Miklós dr., Rosenfeld Emi, Rosenfeld Károly, Sárossy Sándor, Sándorházy Lajos, Seress János, Spergey Imre dr., Schandl József dr., Schultheisz Gyula, Schütz Zoltán, Schwartz Andor, Scaffka Eiek, Szalay Gyula, Szász József dr., Székács Elemér, Szekeres Péter, Szénássy János, Szegedi-Györfly László, Szegedi Pál dr., Szilágyi Ernő, Szankovics János, Sztráda József, Sztrelha Dező, Szuly Elemér, Szuszik György, Takács Béla, Takács Ödön, Tolnay Pál, Tóth Arisztid, Tóth Gyula, Tóth Imre, Tóth Jenő dr., Tóptér Gyula, Törley Balint, Törzs Gábor, Tóttósy Eds dr., Turner Dező, Valkó Rudolf dr., Vass Jenő, Veesay Pál, Vidor Ödön, Vermes Márton, Wampetich Karoly, Weegmann Erik, Weiser Istvánné, Weiss Jenő, Weiss László, Wellmann Oszkár dr., Wohlstein Jakab, Zaitschek Artur dr., Zsivanovits Béla. Az OMGE tisztikara részéről megjelentek: Buday Barna és Mutschbacher Emil dr. igazgatók, Fabricius Endre h. igazgató, Konkoly Thege Sándor dr. és Rothmeyer Imre főtitkárok, Rege Károly dr. és Réilly Gyula titkárok, Mike János főpénztáros, Láng József főkönyvelő, Balta Pál, Herodek Sándor dr. és Dörschug Tibor s-titkárok, Toldy Miklós fogalmazó, Kertész Ferenc gyakornok.

I.

Weiser István dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, kísérletügyi főigazgató nagy érdeklődéssel kísért előadását a „Tejtermelés és értékesítés néhány időszerű kérdése” címmel tartotta. Az előadást kivonatossan a következőkben ismertetjük.

Az előadás első részében előadó azzal a kérdéssel foglalkozott, szükség van-e külföldi pogácsa behozatalára és különösen megokolt-e a mai alacsony tejárak mellett, valamint kereskedelmi mérlegünk szempontjából a drága, külföldi extrahált szójedara behozatala. A nagyteleki uradalomban tehennel vezetett igen szabatos kísérletek eredménye szerint 1 kg szójedara és 1/2 kg melász jó eredménnyel volt helyettesíthető egy hazai pogácsából készült keveréknek 1,5 kg-jával. Ezekkel a kísérletekkel a „Köztelken” karácsonyi számában megjelent közlemény fog behatóan foglalkozni. Az előadás második részében az előadó beszámolt a takarmányvisz-kérdésnek végleges rendezéséről, amelyből kifolyóan az arutöze folyó évi október hó eleje óta olyan takarmányvisz-jellegmintát készített, amelynek minősége megfelelő. Egy új tejhíjának és az ez elleni védekezés módjainak ismertetése volt az előadás harmadik része. Ez az új tejhíba abban nyilvánul, hogy a friss tej normális és csak a pasztörözés után válik kellemetlen ízűvé. Végül beható módon foglalkozott előadó azzal az új helyzettel, amely a tejhamisítás büntetésének terén az 1929. évi XXX. t.-c. hatálybalépése óta kialakult.

II.

Reichenbach Béla dr. közgazd. egyetemi tanár „A munka racionalizálásának szerepe a mezőgazdasági válság enyhítésében” címen tartott igen érdekes előadást, amelynek rövid kivonata a következő:

Előadó szerint mezőgazdasági válságunk egyik oka az, hogy a gazdasági termékek árához képest drágán termel a magyar gazda. Termelési költségünk apasztása végett a

mezőgazdasági munka racionalizálását ajánlja. Ismertette a munkatanulmányok: munkaidő-, mozgás-, munkamódszer-, munkaszükség-ség, tanulmányokat azokat a formáit, amelyek a magyar gyakorlati gazdáknak is érdemes lenne a mezőgazdasági munka tökéletesítése érdekében végezniük. Előadta az okszerű rendelkezések, munkabeosztásnak, munkaalkészítésnek, munkamódszerek, ellenőrzésnek, bánásmódnak, díjazási módoknak stb. azokat a formáit, amelyekkel a munka eredménye és végeredményképpen a gazdaság jövedelme fokozható. Hangsúlyozta, hogy nemcsak a munkaalattatáshoz, hanem általában a racionális munka szükséges, mint és üzemvezetéshez ma több szellemi munka szükséges, mint normális gazdasági viszonyok között. Ezért hibáztatja azokat a gazdákat az eljárását, akik a mezőgazdaság racionalizálását a kezelő- és segédtiszték számának „leépítésével” kezdték meg. Végül kimutatta, hogy a magyar gazdák jelentékeny részében a munkaterjesség fokozása még haszonnal járna, amit a munka tökéletesítésével kapcsolatban meg is kellene tenni. Azokban a gazdaságokban pedig, amelyek elérték a viszonyaink kzt megokolt beltérjesség ökonomiai határát, a munka racionalizálása jelentékenyen hozzájárulhat ahhoz, hogy a munkaterjesség színvonalát fenntarthatassák.

III.

Kerpely Kálmán dr. közgazdasági egyetemi ny. r. tanár, az OMGE földművelési és növénytermelési szakosztályának elnöke „Az OMGE forgós rendszerű műtrágyázási kísérleteinek negyedik évi eredményei” című igen értékes előadásának gondolatmenetét az alábbiakban kivonatossan közöljük.

Előadó már negyedik éve végzi az OMGE forgós műtrágyázási kísérleteit különböző növényekkel az ország különböző vidékein fekvő nyolc gazdaságban. Ezekben a kísérletekben alapul vizsgálatai többek között kiterjednek a buza sikervizsgálatára is. Az idei évre vonatkozóan megállapította, hogy a buzák érése a normális idővel szemben 8-12 nappal hamarabb következett be és éppen a mag érésékor hiányzott a napfénynek a sikerre gyakorolt jótékony hatása. A természeitől fogva korai érési feltételek ez nem okozott olyan bajt, mint a késői érésűnél, ahol ez a körülmény a sikerre rontólag hatott és ez az oka annak, hogy az idei buzák között a Manibota buzáit is meghaladó kiünő sikerminőség mellett igen rossz minőségű is szerepelt. A folyó év a siker szempontjából erős szelektiló hatással volt a buzafajtákra, amit növénytermelésünk jól felhasználhatunk. A hirtelen bekövetkezett erős munkatorlódást okozott és a buzáknak túlerült állapotban való vágása is átalában rontotta a sikert úgy, hogy az idén az aratógépek használata nagyon megokolt lett volna. A tulszárak levegő szintén kedvezőtlenül befolyásolta a sikert. A továbbiakban ismertette a buza előveteményének, továbbá a műtrágyáknak a siker szempontjából való hatását, amely utóbbiakra vonatkozóan megállapította, hogy a foszfor-sav műtrágya a siker minőségére javító hatása és csak abban az esetben vált ki ellenkező hatást, ha a talaj más tápanyagokban szűkölködik. Kitért a buzán fellépő rozda hatására és azt a nézetét fejtette ki, hogy a gazda minél több fajtát termeszt, annál több alapot nyújt a rozda terjedésére. Állami rozdakutató intézet létesítését sürgette, amelyet Németország már kettőt is alapított.

Gazdasági egyesületi elnökök és titkárok értekezlete.

(1930 december 11.)

Jelen voltak: Somssich László gróf GEOSZ elnök, Székács Elemér, Beliczey Géza, Purgly Emil GEOSZ alelnökök, Mutschbacher Emil dr. ügyvezető igazgató, Fabricius Endre h. igazgató, Armos Jenő, Baghy Gyula, Balogh István, Borhy György, Dóry Frigyes, Drechsler János, alsóbeéri Farkas Géza, farkastalvi Farkas Géza, Fiáth Tibor báró, Für Géza, Gayl-hoffer István, Gellén Aladár, Holtscher Károly, John Sándor, Kuszka István, Kapusta Agoston, Lázár Dező, Mártonffy Barna, Masit Ernő, Melcer László, Pálffy Fidélf gróf, vitéz Poroszegyi Károly, szentmártoni Radó Lajos, Solyomy Lipót, Somssich Miklós, Szalay Pál, Szeder Ferenc dr., Szuhányi Ferenc, Tardy György, Teléki József gróf, Toldy Zsigmond, Tóth Arisztid, Vajda Béla dr., Vajda István és Zsivanovits Béla gazdasági egyesületi elnökök, illetve alelnökök, igazgatók és titkárok.

Somssich László gróf: A vármegyei gazdasági egyesületi elnökök és titkárok értekezletét megnyitóm. Tisztelettel üdvözölöm a szép számban megjelent egyesületi elnök és titkár urakat. A tárgysorozat nincsen meghatározva, de a kérdések, amelyek szövé fognak tétetni, nagy általánosságban azok között a keretek között fognak mozogni, mint a mult évben. Elsősorban a vármegyei gazdasági egyesületek állami anyagi támogatásának kérdése az, ami az érdeklődés homlokterében áll. A másik kérdés a vármegyei gazdasági egyesületeknek a különböző állami akcióban való részvétele, illetve részvétel, a harmadik kérdés, hogy a törvényhatóságok ezeknek a gazdasági egyesületeknek bizonyos hozzájárulási összegeket biztosítsanak, végül, hogy a titkárok és egyesületi tisztviselők aggkori és nyugdíjbiztosítása megoldassék. Több oldalról megnyilvánult az a kívánság, hogy ebből az úléből kifolyóan küldöttséggel keressük fel a földművelésügyi miniszter urat és neki személyesen adjuk át a fent felsorolt kívánságokra vonatkozó memorandumot. A földművelésügyi miniszter ur a küldöttséget készséggel fogadja és előtte rá kívánunk mutatni arra, hogy az elkészített és ismertetésre kerülő memorandumban felsorolt kívánságok teljesítése multhatatlanul szükséges és azoknak teljesítését a kormánytól elvárjuk. Felkéri azután Fabricius Endre h. igazgatót a vármegyei gazdasági egyesületek memorandumának ismertetésére.

Fabricius Endre h. igazgató ismerteti a memorandumot, amely rámutat arra, hogy a földművelésügyi miniszter ismertetlen kifejtette, hogy a törvényhatóságok gazdasági egyesületek fenntartása és erősítése szükséges és kívánatos több okból. Ennek realizálását azonban nevezett egyesületek sem az anyagi, sem az erkölcsi támogatás tekintetében nem érzik. A törvényes mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvény megalkotásá-

n leszurhatjuk azt... egyhatásának meg... egyetlen haladni... atalan, hogy isme... taink még hiányo... váltvetet munká... teljes tisztázását... ni munkájuk gyü... melyen haladunk... kra vár most már... gyakorlati számára... sznosabbá tegyék. Petuker Károly.

deletek.

Emil dr. egyes hányákra. 27. sz. rendeletével... az az ipartelepeket... vagy pákát kereset... valamely ipartelep... ak termelni, fejteni... az ipartelepek közé... helyezte. A rendelet... telepengedély el... ok kellekét és a... ok a termelt anyag... gett, amennyiben a... bányához vezetni... két köcsi közle... lennie.

öréből.

amint közgazda... anos lázas tevés... yihítése céljából... rétegénél. Ebben... lentétek a közös... kint hova-tovább... öképp ennek a... posan az ország... meg bennem azt... gazdatiszaimat... munk kulturszin... talomnak olyan... nélküli ajánlják... szakotatlansá

at én két télen... földművelésügyi... rak, avagy az... öt hónapra át... aközöntségének... amint az intézői... és nagy mérték... n tapasztaltam... a birtokos... a gazdáknak... atóság kifeje... már most a... ret az illetékes... kes energiát,... gfelelő tervezet... anak szolgálá... zíránt, hogy a... hó rendkívüli... bból a szem... zelebb hozná... talyt, valamint... ghez s ezzel... mely némely... a nadrágos

adt, még sincs... ai munkálato... olyanán meg... anfolyamokat... n elég bőven... iség kérdése... y a használat... rátlí szabad... áll az ország... enépesítetlen... ynak anyagi

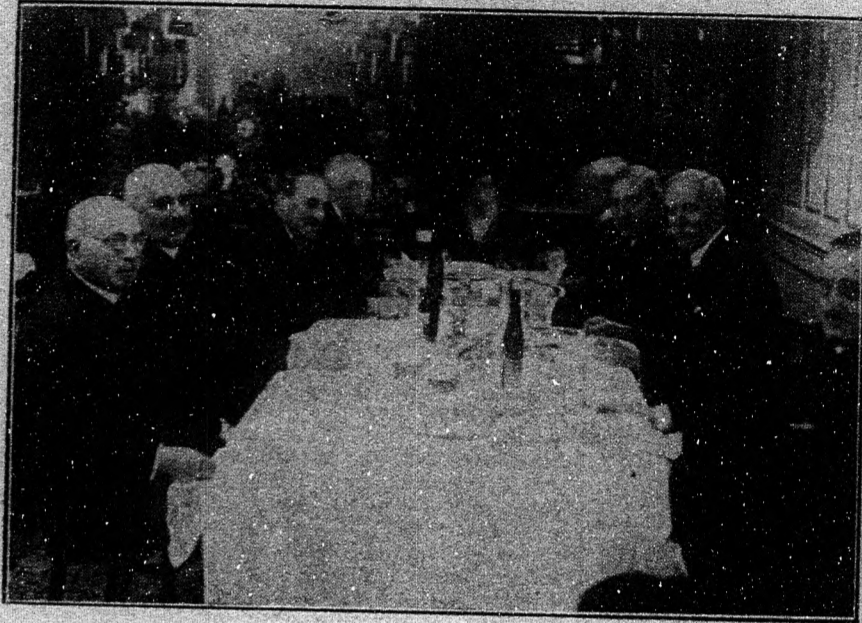
nál mellőzés érte a vármegyei gazd. egyesületeket, azok önérejkre hagyták és most, amikor a gazdasági egyesületek a takarékosra való hivatkozással egyenként alig néhány száz pengőre terjedő államszegélyt kapnak, a mezőgazdasági kamarák olyan összegű államszegélyben részesültek, amelynek fele is jelentősen elősegítette volna a gazdasági egyesületek működését. Az állami akciók és a földművelésügyi minisztérium megbízásából végzendő egyéb feladatok elvégzésébe törvényhatóságokként a gazdasági egyesületek is kell, hogy bevonassanak, amely mellett a Mezőgazdasági Kamarák az őket megillető feladatokat elvégezhetik. A törvényhatóságok több helyen költségvetésben biztosított támogatásban öhajítják az egyesületeket részesíteni, amely készség a pénzügyminisztériumban bukik meg, ahol ezt a tételt törlik, aminek agrárállamban nem lenne szabad megtörténnie. A gazdasági egyesületi titkárok és tisztviselők nyugdíjkérdésének elintézése a gazdasági kötelező nyugdíjbiztosításra vonatkozó javaslatban tervezett megoldani. Ez késlekedvén, a titkárok nyugdíjügye is szenved, úgy hogy ennek az ügynek sürgős rendezése kívánatos. A memorandumot ilyen értelemben kéri elfogadni. (Helyesítés.)

Purgly Emil: A memorandumot teljes egészében elfogadják. Vitan felül áll, hogy a gazdasági egyesületeknek működése ma és a jövőben éppen olyan fontos, mint a multban volt. A vármegyei gazdasági egyesületek működése, illetve költségvetése nagy részben a tagdíjakra van alapítva. A mai nehéz gazdasági viszonyok között így alig képesek eredményes

azokért a nyilatkozatokért, amelyek mint kormánynyilatkozatok a legutóbbi miniszteriális értekezleten elhangzottak. (Helyesítés.)

Purgly Emil: Különböző híreket kapunk a jövő évi kenderés léntermeléssel kapcsolatos termelési szerződésekről. A vármegyei körzetéhez tartozó kendergyártói levél formájában olyan értesítés érkezett, hogy csak két pengőt hajlandók a kenderért fizetni. Felhívja a gyár a gazdák figyelmét, hogy amennyiben két pengős ár mellett nem tudnának termelni, ebben az esetben forduljanak a kormányhoz tevésegi segélyt kérni. A gyár hivatkozik arra is, hogy az olasz kender ára ugyancsak az idő alatt 130 pengőről 84 pengőre zuhant. Vagyis a gyár mélyen a termelési költségek alatt mozgó árakat akar fizetni. Ezek az iparvállalatok a multban igen nagy hasznot mutattak ki és nem tudjuk, hogy ezek a hasznok miképpen használták fel. A gyáraknak kétségtelen áldozatot kell hozni ma, hogy termelésüket tovább folytathassák. Tisztában kell lenniük azzal, hogy végeredményben a gazdák nem tehetnek úgy, mint a gyárak, akik üzemetek rossz konjunktúra idején redukálják, vagy esetleg a gyárak kapuit bezárják. A gazdának folytatni kell a maga munkáját. Az ország többi részén is meg kell állapítanunk azt, hogy ez a kérdés hogyan áll. A Pestvármegyei G. E. elnökének kell kezébe venni az ügyet. Ezzel az eljárással szemben az összes vármegyeyeket együttes akcióra kell felhívni és esetleg egy olyan egység létrehozása volna szükséges, mint amelyet a cukorrépatermelők kötöttek a gyárakkal. Ismétli, hogy a

hogy bucsut vegyenek 16le abból az alkalomból, hogy az egyiptomi kormány meghívására három évre Kairóba távozik. A vacsorán résztvett **Somsich László** gróf, az OMGE elnöke feleségével, akiket a megjelentek nagy melegséggel és tisztelettel üdvözölték. Ott voltak még a Magyar Küllügyi Társaság és a Torani Társaság vezetői, hogy Paikert Alajos elnöktársukat elbucsuztassák. A megjelent gazdák közül a következők nevét jegyeztük fel: **Béliczey Géza, Bulay Barna, Blantz Jenő, Batta Pál, Bittera Miklós dr., Borbély György, vitéz Czeglédy Béla, Dörschug Tibor, ujnepi Elek Ernő, Eber Ernő dr., Fabricius Endre, Fellner Kálmán dr., Fleischmann Rudolf, Gróf Béla dr., Hatvany Endre báró, Herodak Sándor dr., Holly Sándor, Horváth Jenő, Jeszenszky Pál, Kemptner Ernő, Konkoly Thege Sándor dr., Kerész Ferenc, Láng József, ifj. Leopold Lajos, Matta Árpád dr., Mutschenbacher Emil dr., Manninger Adolf, Medveczky Karoly, Meissner Károly, Mesterházy Ernő dr., vitéz Purgly Emil, Rzege Károly dr., Reichenbach Béla dr., Redly Gyula, Rothmeyer Imre, Ruffy-Vargha Kálmán dr., Serbán Iván, Stech Géza, Székács Elemér, Szabó Gusztáv dr., Szeczkzy Iván, Szigeti Pál dr., gödényházi Tar Gyula, Toldy Miklós, Törley Balint, Ujhelyi**

195-196. sz. kép. Képek a december 12-én tartott „Köztelek” társasvacsoráról.

munkát kifejtési és így kétszeresen szükséges az, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek részére a törvényhatóságok által megszavazott segélyösszegek továbbra is bennmaradjanak és biztosítottassanak a költségvetésekben. Mindez azonban nem elegendő arra, hogy a gazdasági egyesületek működésüket intenzívebben tudják a jövőben folytatni. Éppen ezért felhívja az értekezlet figyelmét a következőkre: a törvényhatóságok költségvetésében az ugynevezett ebadó két részre van osztva. Egyik fele a közigazgatási költségek fedezésére szolgál, másik fele pedig állategészségügyi, illetve mezőgazdasági feladatokra. Azt hiszi, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek megerősítését úgy lehetne sikeresebbé tenni, ha az ebadónak nagy részét részben direkt, részben pedig indirekt uton az egyesületek céljaira fordítanák. Az ebadónak direkt uton a vármegyei gazdasági egyesületek részére való felhasználását úgy képzeli, hogy az ebből befolyó jövedelmekből beállítsák a vármegyei költségvetésekbe azt az összeget, amit a törvényhatóság, vagy vármegye az egyesület közvetlen segélyezésére akar adni. A másik fennmaradó rész indirekt uton úgy használnának fel, hogy közvetlenül bevonnák a vármegyei gazdasági egyesületeket az ebadóból teljesítendő állategészségügyi feladatok megjelölésébe és megtételébe. Ma ugyanis az a helyzet, hogy ezek az állategészségügyi feladatok többekévesébbé abban merülnek ki, hogy pl. egy vásártér bekerítését vállalja a vármegye, az ebadó terhére, vagy pedig egy kiirtott állat megterítési összegét, esetleg egy szegényebb községnek apaállat beszerzését az ebadóból nyújtandó segéllyel. Ezeknek a feladatoknak megoldásában a vármegyei gazdasági egyesületeknek kellene megadni a kezdeményezés jogát, vagyis a vármegyei gazdasági egyesületek, véleményező szervként szerepelniük. Ha így a vármegyei gazdasági egyesület jobban bekapcsolódna a közigazgatásnak ilyen irányu munkájába, ezzel súlyt és tekintélyt nyerne kifelé is, ami talán a tagdíj kérdésére is befolyással lehetne. Indítványozza tehát, hogy a földművelésügyi miniszternél mutassanak rá, erre az alapra is, mint amelyből a vármegyei gazdasági egyesületek jobb dotálásának lehetősége kínálkozik. (Helyesítés.)

Somsich László gróf: Ebben a kérdésben legjobban úgy érünk cél, ha megkérnénk Purgly Emil öméltségét, hogy ezt a kérdést a földművelésügyi miniszter ur előtt a küldöttségben ő maga adja elő. Más hozzászólás nincsen, így határozatképpen kimondom, hogy az értekezlet egyhanguan elfogadja az ismertetett memorandum tartalmát.

Még egy kérdés van, amelyre felhívom a vármegyei gazdasági egyesületek vezetőknek figyelmét. Jól tudjuk, hogy a mezőgazdaságban fekvő tőkék helyes megismerése és a rentabilitás megállapítása szempontjából milyen nagy fontosságú a mezőgazdasági számvitel szakszerű vezetése. Igen sok mezőgazdasági üzem, sajnos, a mai nehéz viszonyok között passzívumot mutat, amit a tulajdonos azért nem érez meg, mert legtöbbszörre tőkékhez nyúl. A pontos számvitel azonban ezt ki tudná mutatni. Az OMGE tehát azt kéri az egyesületek vezetőitől, hogy az üzemi és számviteli osztály időről időn szétváltsa felhívásait ismerettségük lapjaikban és a vármegyei lapokban is adjanak annak helyet.

Az előterjesztett indítványok értelmében a földművelésügyi miniszter ur előtt a tejkérdést is szóvá teszi a küldöttség és elvárjuk a földművelésügyi miniszter urtól, hogy helytáll

kendergyáraknak is áldozatot kell hozni, hogy a termelést biztosítsák, hogy így résztvegyenek az agrárszociális probléma megoldásában.

Somsich László gróf reflektálva Purgly Emil felszólására, megállapította, hogy inkább parlagon kell hevertetni a földet, sem hogy két pengős árért vesztessék el a kenderet, amelynek a háboru után, amikor a kendertermelésre buzdították a gazdákat, 9 és fél aranykorona volt az ára. Indítványára elhatározta az értekezlet, hogy Telesi József gróznak, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület elnökének kezébe teszi le a kendergyárak eljárása ellen indítandó akció vezetését.

Felhívás előfizetőinkhez.

Január hó 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra. Felhívjuk **csakis** azokat a tisztelt előfizetőinket, **akiknek előfizetése e hó végével lejár,** hogy az előfizetési díjat a **lapunk mai számához csatolt postautalványon mielőbb** beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be. **Akik az előfizetési díjat január 10-ig nem küldik be,** azok részére a lap küldését **megszüntetjük.** Az előfizetési díj megküldését **ugyanazon a címen** kérjük, mint **amely címen a lap jár.**

Előfizetési árak:

egy évre	32 pengő
félévre	18 "
negyedévre	10 "

OMGE-tagoknak a tagsági díjon felül:

egy évre	20 pengő
félévre	11 "
negyedévre	6 "

A kiadóhivatal.

Paikert Alajos bucsuztatása a „Köztelek” társasvacsorán.

A „Köztelek” szerkesztősége szokásos pónék esti vacsoráját az OMGE téli gazdnapjai alkalmából a szokásosnál szélesebb keretek között tartotta meg, a gyűlések alkalmából Budapesten tartózkodó gazdák nagyszámú részvételével. A vacsora bensőséges, meghitt baráti hangulatát jelentősen fokozta az a körülmény, hogy ezt az alkalmat ragadták meg Paikert Alajosnak, a Mezőgazdasági Múzeum nagynevű igazgatójának barátai és tisztelői,

Andor dr., vitéz **Uhlarik Béla dr., Weiser István dr.** A vacsorán a tradíciókhoz híven nem mondtak üdvözlő beszédet. Itt említjük meg igaz örömmel, hogy a kormányzó a magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére **Paikert Alajos** miniszteri tanácsosi címmel felruházott magyar királyi mezőgazdasági kiserletügyi főigazgatónak, a magyar királyi mezőgazdasági múzeum igazgatójának az állami szolgálatból való megválasa alkalmából az államtitkári címet adományozta.

VEGYESEK.

A mezőgazdasági kivitel fejlődése.

A kiviteli törekvések nemcsak a külkereskedelmi mérleg javítása, de a jobb értékesítés szempontjából is nálunk folyton erősödnek úgy ipari, mint mezőgazdasági téren. Jelentősebb sikereket értünk el az utóbbi másfél év alatt a mezőgazdasági kivitelnél, amióta a Mezőgazdasági Kiviteli Intézet rendszeresen ismerteti a termelőkkel és a kiviteli kereskedőkkel a külföldi piacok áralakulását, igényeit és a kivitel fejlesztéséhez szükséges tényezőket. Az intézet működése nyomán már is észrevehető a mezőgazdasági termelésünk bizonyos mértékű kedvező átalakulása. A **minőségi termelésre** való áttérés eszméje kezd hódítani. A jobb és gyakorlatiasabb termelésre lassankint már a kisbirtokosok is áttérnek. Mezőgazdasági kivitelünk jövőben való fejlődése kizáróan attól függ, vajjon mennyire lesz népszerű a **jobb minőségre** való törekvés.

A legutóbbi másfél esztendő kiviteli eredményei azt mutatják, hogy nincs okunk félni a mezőgazdasági kivitel jövő alakulásától. Ez alatt az idő alatt ugyanis a törvényhozás is segítségére sietett a kivitel fejlesztésére vonatkozó törekvéseknek. A **márkázási törvény,** amelynek végrehajtási rendelete már legközelebb megjelenik, lehetővé teszi azt, hogy kivitelre csakis teljesen megbízható, kifogástalan, a külföldi piacok igényeinek megfelelő mezőgazdasági termény és termék kerülhessen. Az állami ellenőrző-jegy selejtes árura nem kerülhet, csakis gondosan válogatott, osztályozott, szakszerűen csomagolt mezőgazdasági cikkekre, legyen az élőállat, nyers vagy kikészített termék. Hogy mit jelent az állami márka a kivitt árun, azt legutóbb a **zsríkivitel**nél tapasztaltuk. A zsrimárkázást éppúgy, mint a tejtermékek márkázását mar korábban rendeleti uton léptették életbe. Egy éve, hogy márkázzák a kivitelre szánt zsirt és egy év alatt a zsríkivitel szinte ugrásszerűen emel-

kedett. 36 alatt külföldi lépett, később kivitel amerikai európai mert való kiváló mi. Az élőállat kázás szit kivitel o állatkivitel változik, szolgáltat állatok i Lovat, s de fokozt közelebb a budapest után a B hogy a D let, elő kivitel. U termék időszerű után ite termék pedig a gazdaság az Expo tőlünk is különöse.

A borzódott. A előnye, Remélhető bort, a előállítanak kezeti be kivül a a régebbi borkivitelégy, hogy heid.

Gyümölcs mények melök k Exportir figyelme fak téli és nővér meztelés képes gy és szilva tui Mezőnyezése. basu mit tetben n eredmény szükesség sítani k közsege átmenje gondoza minden

A bu ségek amióta pontból jak fel magyar nyos, h lyok u ból jel nem je világsz kivana burgoz kivitelé ószi b

A M szerint a babk cokon fajta a küldün keresk nyitk pek, i zás m

Az jából szert átestün jövöbe a kiv lett h a kül a me anyag áldoz kedel javun

Gőzekebárszantást vállal
Wolff Ernő, Budapest - Kolontóld, Budaörs-ut 101. sz.
 Telefon: Lk. 13-81. Bányayim: Wolfféka, Budapest. 571

GŐZEKE -részeket, idegen gyártmányu gőzekehez is, készít és szállít precíz kivitelben acél fogaskerekeket, fémcspágyákat, tűszekrényeket, ekevasakat stb. gőzekeodronyköteket.
 Autó, traktor henger- és forgattyutengely-csiszolás.
SZILÁGYI és DISKANT gépgyár, MISKOLC.

Haszonbérbeadás.
 A kalocsai érseki uradalom haszonbérbe adja Pest vármegyében Harta község határában elterülő **Ersek-harta (Hartaszentkirály, Kekes)** elnevezésű földbirtokát 1931. évi október 1-től kezdődőleg 12 évre.
 A bérbeadandó terület körülbelül **4961 katasztrális hold** amelyből kb. 2140 kat. hold szántóföld és kert, a többi rét és legelő.
 A területen 2 major van, épületekkel bőven ellátva, ezért a terület 2 darabban is bérbevehető, esetleg szövetkezeti alapon parcellázottan is.
 A haszonbérbe venni szándékozók ajánlatukat, amely tehető kat. holdankint készpénzben vagy terményben, zárt írásbeli ajánlat formájában, a megajánlott összegnek kb. 10%-át kitevő bánatpénz mellékletével 1931. január 31-én délelőtt 9 óráig adják be az alanti címre, ahol a bérletre vonatkozólag bármely kérdésben részletes felvilágosítást kaphatnak.
Érsekuradalmi Jóságigazgatóság, Kalocsa.

Vadászember és lakos egyaránt nagy élvezettel fogja olvasni
Kittnerberger Kálmán
A megváltozott Afrika
 most megjelent új utelirását.
 A 376 oldalra terjedő, 109 eredeti fénykép-illusztrációval ellátott díszmű. Ára vászonkötésben 32.- pengő.
 "Patria" R. T. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Mindenki jogi tanácsadója
 Összeállította
Dr. Szepessy Mihály ügyvéd
 Felvilágosítást ad mindenféle jogi vonatkozású ügyben, a különböző okiratok szerkesztéséhez minták stb.
 4 pengő előzetes bekielentés mellett önróntve szállítja a "Patria" r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

A hussertések tenyésztését és hizlalását
 teljes részletességgel tárgyalja esszéi Dorner Béla: **A SERTÉSTENYÉSZTÉS ÉS HIZLALÁSA** című művének 2. teljesen átdolgozott és bővített kiadásán (66 oldal, 248 ábrával). Ára 18 P.
 Kiseb kézikönyvül ajánljuk: Weiskó Vilmos: **SERTÉSTENYÉSZTÉS ÉS HIZLALÁS** című könyvét. Ára 5.- P. Továbbá: Withon Lajos dr.: **A HUSSERTÉSTENYÉSZTÉS IDŐSZERŰ KÉDÉSEIT.** Ára 120 P.
 "Patria" r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.
 Most jelent meg!!!
Diétás szakácskönyv
 Írta: Dr. Szerb Zsigmond
 Szerző mottója: „Ennek a könyvecskének az legyen patkaszaga, hanem inkább finom konyhallata.”
 Ára 8 pengő 50 fillér.
 "Patria" r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.
 Nékiülözhetetlen ajándék!

Ménesfelosztás miatt eladó
4 darab „Eclipse“-el fedezett kanca:
 „Epsomlány” telivér (Bony×Epsom), „Sárkány” félvér (Hazafi×Sterling), „Szitakötő” félvér (Kukuruc×Sárkány), „Sterling” félvér (angol import) és fenti kancáktól származó **11 darab vegyeskoru csikó.**
 Ugyanitt eladó **2 darab, női nyereg alá is belovagolt vadászló és 2 darab majdnem teljesen új magas feketé fedeles Kölber-kocsi.** Megtekinthetők **Mosdós**on, előzetes értesítésre Nagyberki állomásra kocsit küld
Főintézőség, Mosdós.

FELTÖNÉST KÉLTŐ UJDONSÁG!
ALAGCSÖVEZÉS VAKONDEKÉVEL
 Írta: **Berchtoldt Kázmér gróf** • 120 oldal, 38 ábrával • Ára 6 P
 "Patria" r.-t. könyvostálya, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

ELADÓ:

Szép, erős, öt éves ákácfa, 2 méter magas, 5-8 korona-aggal, darabonként 60 fillér, százelekkint	50— P
Vadgasztyenyela, erős sorta, darabja 1-50%-kint	120— P
Ünőféle fedőcsörje kertépléshez, százelekkint	25— P
Amorpha, fruticosa, egyéves macsemete, százelekkint	1— P
Larurnum vulgaris (a anyasó), százelekkint	2— P
Árcmageselete, egyéves, szép, erős, százelekkint	2— P
Üyümbölc-facsemetek, három-, négyéves, erős, 160 cm. magas, főleg téli almák, darabonként 1— pengőért, százelekkint	90— P

Szegelybuxus, mahonia, galabuxust stb. Igen olcsón szállít!
Dr. Hirsch Albert uradalma, Tarjaméra, Heves megye.

MIÉRT a „McCormick“ a traktorok királya?

1500 darab „McCormick“ traktor van hazánkban üzemben!

Már több mint 600.000 „McCormick“ traktor dolgozik a világon!

MERT: munkateljesítménye . . . . . **a legnagyobb**
 élettartama . . . . . **a leghosszabb**
 üzeme . . . . . **a legolcsóbb**
 kezelése . . . . . **a legegyszerűbb**

Szállítható azonnal 20, 30 és 36 HP típusban!

245 darab „McCormick“ traktor már 6. esztendeje dolgozik a legfeljesebb megelégedésre!

DÉNES B. R.-T.
 Budapest, VI., Lehel-u. 10.
 Levélcím: Budapest, 62. Rótkörút
 Telefon: Aut. *923-20
 Sürgőnycim: **DÉBERT** Budapest
 Alapítva: 1883.

XL. évf.
 Földbirtok
 lők és u
 Részvénytá
 Egyéb tago
 Gazdátársalm
 Az Országos M
 közgyűlése.
 A Gazdasági B
 gyűlése.
 Az OMGE igaz
 Elméleti ajándé
 Szerződésen kí
 Barzdák a hó
 Az állattenyés
 A mezőgazdasá
 Egyensúlyba ke
 Gazdabevásárlá
 Hetenkint egy
 Csul! Tárca. (A
 A cukor- és ta
 A növényfajtak
 jövedelméről
 Heromagvak k
 Az erdő gyérite
 A mezél pocol
 Szójadara és p
 (Weiser Istv
 Okszerü borju
 Ujabb kutatás
 (Gratz Ottó
 A galambosi y
 Kísérletek szop
 zására. (Sch
 A budapesti m
 A talajvizsgá
 Elek dr.)
 Mezőgazdaságl
 Takarékos mot
 Barnatörés az
 A rendelkezés
 Törvények és
 Könyvismerteté
 Béla dr. könt
 Levélszekrény.
 szemben. —
 A gazdaközön
 Lipay Jenő.
 hatályosításuk
 Gazdátársadaln
 Időszerrü kérdé
 pontjai. Bath
 Sándor dr. —
 juss. Dörschu
 Toldy Mikló
 ségei. Kertés
 A Közgazdasá
 kormányzót.
 Vegyes közlem
 Tőzde, keresle
 Háromszáz ml
 bevétel. (M
 Szerkesztő üze
 Mellékletek: F
 Rádiós gazd
 füzet. (A
 — nagyké